



Litwa

Przewodnik po rynku



LITWA
PRZEWODNIK PO RYNKU

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

ISBN 978-83-62132-97-3

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

1.	Informacje ogólne o kraju	4
2.	Ustrój polityczny	9
3.	Podstawowe informacje gospodarcze	11
4.	Główne bogactwa naturalne	14
5.	Główne sektory gospodarki	15
6.	Infrastruktura transportowa	17
7.	Formy prowadzenia działalności gospodarczej	21
8.	Sądownictwo gospodarcze	31
9.	Prawo pracy	32
10.	System podatkowy	37
11.	Ubezpieczenie społeczne	44
12.	Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym	46
13.	Dwustronna współpraca gospodarcza Litwy i Polski	47
14.	Eksport / import – uwarunkowania	50
15.	Zachęty / bariery przy wejściu na dany rynek	51
16.	Zamówienia publiczne	55
17.	Kultura biznesowa	56
18.	Przydatne kontakty	58



1. Informacje ogólne o kraju

Podstawowe informacje

Powierzchnia	65 286 km ²
Ludność	2,809 mln (wg stanu na 01.01.2018)
Stolica	Wilno (Vilnius)
Język państwowy	litewski
Inne rozpowszechnione języki	angielski, polski, rosyjski
Waluta	Euro
Czas	UTC+2/UTC+3
Pozycja w rankingach:	
Doing Business 2018	16/190
Index of Economic Freedom 2018	19/180
Corruption Perceptions Index 2017	38/180
Global Competitiveness Index 2017	41/137

Źródło: Departament Statystyki, www.stat.gov.lt, Invest Lithuania

1.1. Kontekst historyczny

Najstarsza wzmianka o Litwie pochodzi z 1009 r. Do końca XIII w. terytorium Litwy zamieszkiwały liczne plemiona, które nie stanowiły zwarłego państwa. Dopiero król Mendog (Mindaugas) zjednoczył liczne plemiona, w 1251 r. przyjął chrzest, a w 1253 r. koronował się na króla Litwy, jednak już w 1263 r. został zamordowany. Po jego śmierci mieszkańcy odrzucili chrześcijaństwo, a kraj stał się ponownie celem krucjat. Pomimo licznych wojen z zakonami krzyżackimi Wielkie Księstwo Litewskie (WKL) szybko się rozrastało. Litwini podbili ziemie stanowiące tereny obecnej Białorusi, Ukrainy i fragmenty Polski oraz Rosji. Wówczas WKL stało się największym państwem w Europie, a jej terytorium obejmowało tereny od Morza Bałtyckiego do Morza Czarnego. W 1386 r. książę Jagiełło przyjął chrzest, poślubił Jadwigę Andegaweńską i został koronowany na króla Polski. W 1569 r. Królestwo Polskie oraz Wielkie Księstwo Litewskie zawarły Unię Lubelską, w ten sposób tworząc Rzeczpospolitą

Obojga Narodów. Kolejne wieki upłynęły Litwie pod znakiem licznych wojen, przez które WKL stopniowo traciło swe terytoria. W końcu I wojny światowej, w dniu 16 lutego 1918 r. wybrana rok wcześniej Rada Litewska (Taryba) ogłosiła Akt niepodległości Litwy. W okresie 1918 – 1940 Litwa funkcjonowała jako niezależne państwo. 23 marca 1939 r. na skutek ultimatum III Rzeszy przejęła Okręg Kłajpedzki, natomiast latem 1940 r. na skutek ultimatum ZSRR na terytorium Litwy wkroczyły wojska radzieckie, a Litwa została wcielona w skład ZSRR, w którym pozostawała do 1990 r. W dniu 11 marca 1990 r. litewski Sejm ogłosił odwołanie niepodległości Litwy. W ten sposób Litwa stała się pierwszą republiką radziecką, która wystąpiła z ZSRR. Jako pierwsze państwo zagraniczne niepodległość Litwy oficjalnie uznała Islandia w dniu 11 lutego 1991 r., a w dniu 17 września 1991 r. Litwa stała się członkiem ONZ. W dniu 25 października 1992 r. w referendum została przyjęta obecnie obowiązująca Konstytucja. W 2004 r. Litwa stała się członkiem NATO i Unii Europejskiej.

1.2. Położenie geograficzne

Litwa, Republika Litewska (Lietuva, Lietuvos Respublika) – to państwo położone w Europie Środkowo – Wschodniej, na południowo – wschodnim wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Razem z Łotwą i Estonią tworzą grupę tzw. państw bałtyckich. Jako ciekawostkę należy wymienić, że w 1989 r. naukowcy z Francuskiego Instytutu Geograficznego ustalili, iż na Litwie znajduje się geograficzny środek Europy, umiejscowiony około 26 km na północ od Wilna.

Powierzchnia Litwy wynosi 65,3 tys. km². Pod względem powierzchni Litwa jest większa od Holandii, Belgii, Danii, Szwajcarii, poza tym jest największym krajem wśród trzech państw bałtyckich. Całkowita długość granic Litwy wynosi 1763 km, z czego granica lądowa stanowi 1625 km. Litwa posiada granice lądowe z 4 państwami: Łotwą – 588 km, Białorusią – 679 km, Polską – 104 km oraz Rosją (Obwodem Kaliningradzkim) – 254 km. Długość wybrzeża Morza Bałtyckiego wynosi 99 km.

Litwa, pod względem dostępu do sąsiednich rynków, jest atrakcyjnie usytuowana. Jej obszar jest punktem styku trzech dużych rynków – w bezpośrednim zasięgu znajdują się bowiem: rynek Unii Europejskiej, rynek państw Regionu Morza Bałtyckiego oraz rynek państw Wspólno-

ty Niepodległych Państw. Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa sprawia, że Litwa może pełnić rolę kraju między Zachodem a Wschodem oraz Północą a Południem Europy.

1.3. Warunki naturalne

Na Litwie dominuje nizinne ukształtowanie powierzchni, średnia wysokość wynosi 99 m n. p. m. Najwyższym punktem kraju jest wzniesienie Aukštojas – 293,8 m n. p. m. W zachodniej części kraju znajduje się Wyżyna Żmudzka, natomiast wzdłuż wschodnich granic ciągnie się pas Wyżyn Bałtyckich. Pomiedzy masywami wyżynnymi rozciąga się Nizina Środkowolitewska. Wybrzeże morskie jest nizinne i wyrównane. Największe rzeki na Litwie to Niemien (Nemunas) – 937 km (z czego na Litwę przypada 475 km) oraz Wilia (Neris) – 510 km (na Litwę przypada 228 km).

Litwa leży w strefie klimatu przejściowego między morskim i kontynentalnym. Średnia roczna temperatura w okresie 2013 – 2017 wynosiła +6,8 – +9,0 °C, średnia temperatura stycznia w tym okresie wynosiła -8,3 – +1,0 °C, zaś średnia temperatura lipca wynosiła +15,7 – +21,1 °C.

1.4. Struktura administracyjna

Strukturę administracyjną Litwy tworzy 60 samorządów (miejskich i rejonowych), które z kolei dzielą się na 546 starostw. W okresie 1995 – 2010 funkcjonowało 10 okręgów (apskritys), jednak z dniem 1 lipca 2010 r. zostały one zlikwidowane jako jednostki administracyjne, chociaż pozostały jako jednostki terytorialne (często są nazywane regionami). Funkcje administracji okręgów zostały przekazane samorządom terytorialnym oraz odpowiednim ministerstwom.

1.5. Ludność

Według danych Departamentu Statystyki Republiki Litewskiej, wg stanu na 1 stycznia 2018 r. na Litwie mieszkało 2,809 mln mieszkańców. Około 1,885 mln mieszkańców, czyli 67,1 % mieszkało w miastach. Na terytorium Litwy znajduje się 106 miast.

Największe miasta Litwy wg liczby mieszkańców (wg stanu na 01.01.2018)

Miasto	Liczba ludności, w tys.
Wilno (Vilnius)	536,6
Kowno (Kaunas)	288,4
Kłajpeda (Klaipėda)	148,9
Szawle (Šiauliai)	100,6
Poniewież (Panevėžys)	88,7
Olita (Alytus)	51,5
Mariampol (Marijampolė)	35,7
Możejki (Mažeikiai)	33,3
Janów (Jonava)	27,0
Uciana (Utena)	25,9

Źródło: Departament Statystyki Litwy www.stat.gov.lt

Po przystąpieniu Litwy do Unii Europejskiej oraz otwarciu rynków pracy niektórych państw członkowskich UE dla obywateli Litwy, wystąpiło zjawisko znacznej emigracji zarobkowej. Według danych Departamentu Statystyki, w okresie 2004 – 2017 z Litwy wyemigrowało oficjalnie 619 tys. osób. W tym samym okresie na Litwę przybyło zaledwie 194 tys. imigrantów, a 148 tys. obywateli Litwy wróciło do kraju. Do najpopularniejszych kierunków emigracji obywateli Litwy w tym okresie należały przede wszystkim Wielka Brytania (ok. 39 % osób, które zadeklarowały swój wyjazd) i Irlandia (10 %), a także Niemcy (7,7 %), USA (6,5 %), Norwegia (5,4 %) i Hiszpania (3,9 %).

Pod względem składu narodowościowego Litwa jest najbardziej jednolitym narodowościowo krajem wśród państw bałtyckich. Według danych powszechnego spisu ludności z 2011 roku, Litwini stanowią 86,9% ludności, Polacy – 5,6%, Rosjanie – 4,6%, Białorusini – 1,2 %, inne narodowości – 1,7 %. Należy jednak zaznaczyć, że większość mieszkających na Litwie Polaków zamieszkuje terytorium 4 samorządów: miasta Wilna (16,5 % ogólnej liczby mieszkańców, czyli około 89 tys.), rejonu wileńskiego (52,1 %, czyli około 53 tys.), rejonu solecznickiego (79,5 %, czyli około 26 tys.) oraz rejonu trockiego (30,1 %, czyli około 10 tys.).

Językiem urzędowym na Litwie jest język litewski. Razem z językiem łotewskim należy do grupy języków bałtyckich. Do najbardziej popularnych języków obcych należą język rosyjski - 86 % mieszkańców deklaruje

jego znajomość, angielski – 45 %, polski – 15 % oraz niemiecki – około 12 % (dane Departamentu Statystyki RL).

1.6. System szkolnictwa wyższego

Według danych Ministerstwa Oświaty i Nauki, wg stanu na początku lipca 2018 r. na Litwie działały 22 uniwersytety (w tym 8 prywatnych) oraz 23 kolegia (w tym 10 prywatnych) – placówki oświatowe, nadające wyższe wykształcenie nieuniwersyteckie. Poza tym funkcjonowało 90 uczelni zawodowych (w tym 12 prywatnych).¹

Według danych Departamentu Statystyki, na początku roku akademickiego 2017 /2018 w uniwersytetach studiowało łącznie 82,345 tys. studentów (z czego 52,663 tys. na studiach bakałarza, 16,722 tys. na studiach magisterskich oraz 2,419 tys. na studiach doktoranckich), w kolegiach – 35,433 tys. studentów, natomiast w uczelniach zawodowych – 42,101 tys.²

¹ Źródło: Ministerstwo Oświaty i Nauki, <https://www.smm.lt/web/lt/smm-studijos/aukstosios-mokyklos>

² Źródło: Departament Statystyki, www.stat.gov.lt



2. Ustrój polityczny

Zgodnie z Konstytucją Republiki Litewskiej, która została zatwierdzona w powszechnym referendum z dnia 25.10.1992, Litwa jest republiką parlamentarną. W kraju obowiązuje trójpodział władzy: władzę ustawodawczą sprawuje Sejm, władzę wykonawczą – rząd i prezydent, a władzę sądowniczą – niezawisłe sądy.

Najwyższa władza ustawodawcza należy do parlamentu – Sejmu (lit. Seimas). Sejm jest jednoizbowy. W jego skład wchodzi 141 posłów, wybieranych na czteroletnią kadencję w systemie mieszanym: 70 posłów jest wybieranych z partyjnych list ogólnokrajowych, natomiast 71 posłów jest wybieranych w okręgach jednomandatowych. W wyborach parlamentarnych obowiązuje 5 – cio procentowy próg wyborczy (7 % w przypadku koalicji) oraz frekwencja minimalna na poziomie 25 %. Prawo głosu posiadają osoby w wieku od 18 lat, natomiast do Sejmu mogą być wybierane osoby w wieku od 25 lat. Parlament ma dominującą pozycję w systemie politycznym Litwy, m. in. ma zapisaną w Konstytucji wyłączność ustawodawczą oraz zatwierdza nowy rząd i przez całą kadencję sprawuje nad nim kontrolę. W obecnej kadencji Sejmu (2016 – 2020) koalicja rządząca składa się z Litewskiego Związku Rolników i Zielonych (54 mandaty) oraz Litewskiej Socjaldemokratycznej Partii Pracy (11 mandatów, partia powstała na skutek podziału Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej). Poza tym w składzie obecnej kadencji Sejmu są przedstawiciele 9 partii (w tym partia polskiej mniejszości Akcja Wyborcza Polaków na Litwie – Związek Chrześcijańskich Rodzin, która posiada 8 mandatów) oraz 4 posłów bezpartyjnych.

Prezydent jest wybierany w powszechnych wyborach na pięcioletnią kadencję, którą można powtórzyć tylko raz. Kandydat startujący w wyborach prezydenckich powinien mieć ukończone 40 lat oraz przynajmniej przez 3 lata mieszkać na Litwie będąc pełnoprawnym obywatelem kraju. Prezydent mianuje kandydata na premiera rządu (skład rządu zatwier-

dza Sejm), na wniosek premiera mianuje poszczególnych ministrów, jest głównodowodzącym sił zbrojnych, poza tym mianuje sędziów Sądu Konstytucyjnego. Wspólnie z rządem współtworzy politykę zagraniczną kraju oraz wykonuje inne funkcje określone w Konstytucji i innych ustawach. Prezydent posiada inicjatywę ustawodawczą, ma prawo weta wobec ustaw uchwalonych przez Sejm, jednak Sejm większością kwalifikowaną 3/5 głosów może odrzucić weto Prezydenta. Poza tym Prezydent ma obowiązek składania przed Sejmem corocznego orędzia o stanie państwa. Obecnie stanowisko prezydenta zajmuje Dalia Grybauskaitė, która po raz pierwszy została wybrana w 2009 r., a następnie w 2014 r, została wybrana na drugą kadencję, która dobiegnie końca w 2019 r. Jest pierwszą kobietą w historii na stanowisku prezydenta Litwy.

Najwyższą władzę wykonawczą sprawuje rząd. Skład rządu jest formowany przez kandydata na premiera, którego mianuje Prezydent, natomiast skład rządu zatwierdza Sejm. W skład rządu wchodzi Premier oraz 14 ministrów poszczególnych resortów. Nie ma stanowiska wicepremiera. Obecnie premierem jest oddelegowany przez rządzący Związek Rolników i Zielonych Saulius Skvernelis.



3. Podstawowe informacje gospodarcze

W 2017 roku PKB Litwy zwiększył się o 3,9% i był to najwyższy wzrost produktu krajowego od czasów światowego kryzysu finansowego. Jako jedno z najważniejszych źródeł wzrostu gospodarczego w poprzednim roku można wymienić znaczny wzrost eksportu oraz inwestycji materialnych. Chociaż tempo wzrostu obrotów handlu detalicznego było niższe niż w 2016 r., popyt wewnętrzny nadal pozostawał znaczącym składnikiem wzrostu gospodarczego. Wpływ na spadek tempa wzrostu popytu wewnętrznego mogła wywierać stosunkowo wysoka inflacja, która w 2017 r. wyniosła 3,9%. W opinii analityków popyt wewnętrzny w najbliższych latach może być jednym z czynników ryzyka, które spowolnią tempo wzrostu PKB do 3,2% w 2018 r. oraz 3,0% w 2019 r. Z powodu rosnącego popytu globalnego wzrosły zamówienia na litewski eksport, a wartość sprzedanej produkcji przemysłowej w 2017 r. zwiększyła się aż o 7,2%. Współczynnik wykorzystania mocy produkcyjnych osiągnął rekordowy poziom, dlatego litewscy producenci będą zmuszeni do inwestowania w celu zaspokojenia rosnącego popytu, w przeciwnym wypadku wzrost eksportu zacznie hamować. Poza tym inwestycje w technologie mogą być odpowiedzią na szybki wzrost wynagrodzeń oraz brak pracowników o odpowiednich kwalifikacjach.

Na znaczny wzrost inflacji spory wpływ miał wzrost cen usług (ceny usług w ciągu roku wzrosły o 5,2%, a towarów – o 1,8%) oraz napojów alkoholowych z powodu znacznej podwyżki akcyzy od marca 2017 r. (szacuje się, że wzrost akcyzy spowodował wzrost inflacji o 0,8 pkt. procentowego). Dlatego po wygaśnięciu tego jednorazowego bodźca, stopa inflacji zaczęła spadać. Wg prognoz analityków, w 2018 r. i 2019 r. stopa inflacji wyniesie odpowiednio 2,8% i 2,5%.

Rok 2017 był doskonały pod kątem eksportu: z powodu wzrostu popytu na zagranicznych rynkach eksport towarów w ciągu roku zwiększył

się o 16,9 %, usług – o 22,5 %, eksport towarów litewskiego pochodzenia zwiększył się o 15,6 %, a dzięki ożywieniu popytu w krajach WNP reeksport zwiększył się o 18,9 %. Jednak analitycy prognozują, że z powodu wysokiej bazy porównawczej w 2017 r. oraz wolniej rosnącego popytu na rynkach zagranicznych nie uda się utrzymać tak wysokiego tempa wzrostu eksportu – szacuje się, że w 2018 r. i 2019 r. tempo wzrostu eksportu wyniesie około 6%.

Stopa bezrobocia nadal spada i w 2017 r. wyniosła 7,1%, jednak tempo spadku zwalnia. Nierówny rozwój gospodarczy w regionach doprowadził do różnicowania poziomu bezrobocia w kraju. Stosunkowo wysokie bezrobocie pozostaje na terenach wiejskich. Jest to spowodowane spadkiem liczby ludności na tych obszarach, w wyniku czego zanika zorientowany na wewnętrzny rynek biznes, co w konsekwencji prowadzi do spadku popytu na siłę roboczą. Chociaż liczba wolnych miejsc pracy się zwiększa, a sporo przedsiębiorstw produkcyjnych chce zwiększać produkcję, jednak nie mogą znaleźć pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Spadająca liczba ludności dalej będzie wywierać negatywny wpływ na rynek pracy. W ciągu 2017 r. zasób siły roboczej zmniejszył się o 21 tys. osób, natomiast liczna zatrudnionych zmniejszyła się o 6 tys. Należy także zaznaczyć, że w 2017 r. podwoiła się liczba pracowników z krajów trzecich, którzy otrzymali zezwolenia na pracę na Litwie. Szczególnie dużo jest takich pracowników wśród kierowców ciężarówek (przeważnie z Ukrainy). Szacuje się, że stopa bezrobocia w 2018 r. spadnie do 6,7 %, a w 2019 r. – do 6,5 %.

Z powodu braku pracowników oraz sprzyjającej sytuacji gospodarczej nadal szybko rosły wynagrodzenia. W 2017 r. średnie wynagrodzenie brutto wynosiło 885 EUR i było o 8,2% wyższe niż przed rokiem. Jednak realne wynagrodzenia zwiększyły się tylko o 5,5%. Nadal zachowuje się znaczne zróżnicowanie tempa wzrostu wynagrodzeń. Liderami w tym zakresie są Wilno i Kowno. W IV kwartale 2017 r. średnie wynagrodzenie w Wilnie osiągnęło już poziom 1000 EUR. Widoczna jest również tendencja, iż wynagrodzenia szybciej rosną w tych branżach, gdzie i tak już są wysokie (np. IT). Potwierdza to, iż na Litwie brakuje specjalistów o wysokich kwalifikacjach, dlatego pracodawcy są gotowi płacić im coraz więcej. Wg prognoz ekonomistów, w 2018 r. i 2019 r. średnie wynagrodzenie brutto będzie rosło po około 7 % w skali roku.

Od 1 stycznia 2015 r. Litwa stała się członkiem strefy euro. Wymiany euro na inne waluty można dokonać w kasach banków komercyjnych lub w nielicznych kantorach. Działalność kantorów wymiany walut na Litwie została uprawnomożniona stosunkowo niedawno, od 01.11.2014 r., praktycznie w przeddzień wprowadzenia euro na Litwie, dlatego obecnie ich sieć nie jest duża.

Główne wskaźniki makroekonomiczne Litwy

Wskaźnik	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nominalny PKB, mld EUR	33,4	34,9	36,6	37,5	68,7	41,9
Realna roczna zmiana PKB, %	3,8	3,5	3,5	2,0	2,3	3,9
Produkcja przemysłowa, % r/r	3,7	3,3	0,0	4,9	2,3	7,2
Handel detaliczny (z wyłączeniem sprzedaży środków transportu), % r/r	3,7	4,4	5,7	5,4	7,0	4,6
Wartość wykonanych prac budowlanych, % r/r	-7,5	11,3	16,7	-3,5	-9,4	9,2
Inwestycje materialne (w cenach bieżących), mld EUR	4,2	4,8	5,1	5,7	5,7	6,0
Roczna stopa inflacji (na koniec roku), %	2,8	0,4	-0,3	-0,1	1,7	3,9
Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto, EUR	629,5	661,2	691,1	726,4	784,0	848,0
Średnia stopa bezrobocia, %	13,4	11,8	10,7	9,1	7,9	7,1
Eksport, mld EUR	23,1	24,6	24,4	22,9	22,6	26,4
Import, mld EUR	24,9	26,2	25,9	25,4	24,8	28,8
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne, mld EUR	12,1	12,7	12,8	13,5	13,9	14,8
Bilans fiskalny sektora publicznego, % PKB	-3,1	-2,6	-0,6	-0,2	0,3	0,5
Dług publiczny, % PKB	39,8	38,8	40,7	42,7	40,2	39,7

Źródło: Najnowsze wskaźniki ekonomiczne i finansowe Litwy, www.seb.lt



4. Główne bogactwa naturalne

Litwa nie posiada dużych złóż bogactw naturalnych. Wydobywa się tu takie kopaliny, jak piasek, żwir, glinę, wapień, torf, dolomit, bursztyn. W zachodniej części kraju są eksploatowane nieduże złoża ropy naftowej. Obecnie eksploatuje się 10 szybów naftowych. Rocznie wydobywa się 70 – 80 tys. ton surowca. Z tego powodu, iż nie poszukuje się nowych złóż, wydobywanie ropy od 2002 r. stopniowo spada. Obecnie zbadane zasoby złóż wynoszą około 3 mln ton, a przy obecnym tempie wydobywania powinny wystarczyć na około 8 lat. Geolodzy prognozują, iż litewskie złoża ropy naftowej na lądzie mogą wynosić do 60 mln ton, a w litewskiej wyłącznej strefie morskiej na Bałtyku może być kolejnych 40 – 80 mln ton. Wg wstępnych szacunków litewskich geologów, w zachodniej części kraju mogą być złoża gazu łupkowego, które obejmują 585 mld m³ gazu. Technicznie z tej ilości możliwe jest wydobywanie około 10 – 15%, czyli 60 – 90 mld m³ gazu. Jednak dotychczas wydobywanie gazu łupkowego na szerszą skalę nie zostało uruchomione.

Wydobycie kopalin użytecznych na Litwie

Rodzaj kopalin	2016	2017	2018
Ropa naftowa, tys. ton	74,0	77,4	67,9
Torf leczniczy, tys. m ³	4,6	5,0	5,0
Torf, tys. ton	540,4	400,0	439,1
Wapień, tys. ton	1 517,0	1 385,7	1 422,1
Dolomit, tys. m ³	1 304,0	1 344,0	1 873,0
Gлина, tys. m ³	251,0	229,0	208,0
Piasek i żwir, tys. m ³	7 873,0	9 184,0	11 181,0

Źródło: Departament Statystyki RL, www.stat.gov.lt



5. Główne sektory gospodarki

Pod względem wytwarzanej wartości dodanej, głównymi sektorami litewskiej gospodarki są: przemysł przetwórczy, handel hurtowy i detaliczny, transport i składowanie, budownictwo oraz sektor nieruchomości.

Struktura wytworzonej wartości dodanej

Rodzaj działalności	2016 r.		2017 r.	
	%	mln EUR	%	mln EUR
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	3,3	1 155,0	3,5	1 302,4
Przemysł	22,2	7 709,9	22,6	8 490,4
Przemysł przetwórczy	18,9	6 569,6	19,4	7 304,2
Budownictwo	6,5	2 274,7	6,8	2 555,3
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa środków transportu	18,1	6 298,5	31,5	11 823,7
Transport i magazynowanie	11,7	4 070,9		
Działalność przedsiębiorstw świadczących usługi zakwaterowania i gastronomiczne	1,7	582,1		
IT i telekomunikacje, wydawnictwo	3,7	1 292,1	3,8	1 414,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,2	759,4	2,1	806,6
Operacje z nieruchomościami	6,9	2 413,7	6,5	2 447,7
Działalność zawodowa, naukowa i techniczna; działalność administracyjna	6,8	2 371,4	6,8	2 573,8
Administracja publiczna i obrona; oświata; ochrona zdrowia	14,6	5 071,3	14,2	5 338,5
Działalność artystyczna, rozrywkowa i organizacja wypoczynku; inna działalność usługowa	2,3	790,3	2,2	830,4
Razem	100	34 789,4	100	37 583,7

Źródło: Departament Statystyki RL, www.stat.gov.lt

W zakresie przemysłu przetwórczego najbardziej rozwinięta jest produkcja petrochemiczna, artykułów spożywczych i wyrobów tytoniowych oraz wyrobów przemysłu chemicznego.

Wartość produkcji przemysłowej (bez VAT i akcyzy), w cenach bieżących

Rodzaj produkcji, w mln EUR	2015	2016	2017
Petrochemia, produkcja wyrobów rafinacji ropy naftowej	3 644,4	3 185,4	4 090,7
Produkcja artykułów spożywczych i wyrobów tytoniowych	3 023,5	3 112,2	3 372,4
Produkcja wyrobów przemysłu chemicznego	1 836,3	1 625,9	1 731,7
Produkcja mebli	1 407,5	1 444,2	1 542,7
Produkcja innych wyrobów z drewna	972,7	1 008,8	1 055,2
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	807,3	853,5	961,7
Produkcja wyrobów z metalu, z wyjątkiem maszyn i urządzeń	547,8	613,6	839,0
Produkcja pozostałych niemetalowych wyrobów mineralnych	435,6	457,4	493,7
Produkcja odzieży (szycie)	461,8	483,9	482,6
Produkcja maszyn i urządzeń, nie sklasyfikowanych gdzie indziej	360,9	372,0	481,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	357,1	385,9	463,7
Produkcja napojów	461,3	469,4	449,6
Produkcja tekstyliów	385,3	435,8	445,0
Pozostałe rodzaje produkcji	1 961,6	2 086,8	2 232,9
Łącznie produkcja przemysłowa	16 663,1	16 534,8	18 642,5

Źródło: Departament Statystyki RL, www.stat.gov.lt



6. Infrastruktura transportowa

Litwa leży w sercu Europy, na skrzyżowaniu wielu międzynarodowych szlaków transportowych z północy na południe oraz ze wschodu na zachód. Przez to posiada łatwy dostęp do wielu innych miast europejskich.

Transport drogowy. Transport drogowy odgrywa dominującą rolę w systemie transportowym Litwy. Litwa posiada doskonale rozwiniętą sieć dróg samochodowych. Wg danych Departamentu Statystyki, w końcu 2016 r. łączna długość dróg na Litwie wynosiła 84,5 tys. km, z czego około 85 % posiada utwardzoną nawierzchnię. Przez terytorium Litwy przebiegają dwa międzynarodowe korytarze europejskiej sieci dróg Trans European Network:

- trasa Via Baltica, czyli Korytarz Nr I, przecinający Litwę z północy na południe i łączący Tallin, Rygę, Poniewież, Kowno i Warszawę, a jego odgałęzienie Nr IA łączy Tallin, Rygę, Szawle, Taurogi i Kaliningrad;
- Korytarz Nr IX, przecinający Litwę ze wschodu na zachód. Jego odgałęzienie Nr IX B łączy Kijów, Mińsk, Wilno, Kowno i Kłajpedę, a odgałęzienie Nr IX D łączy Kowno i Kaliningrad.

Przez terytorium Litwy przebiegają dwie autostrady, które łączą największe miasta: Wilno – Kowno – Kłajpeda (311 km, na odcinku od Wilna do Kowna jest drogą ekspresową) oraz Wilno – Poniewież (136 km). Poza tym przez terytorium Litwy przebiega 6 europejskich tras ekspresowych kategorii E. Wg danych Departamentu Statystyki, w 2017 r. transportem drogowym przewieziono około 77 mln ton ładunków. W 2017 r. na Litwie było zarejestrowanych 1,357 mln samochodów osobowych, 84,6 tys. samochodów ciężarowych oraz 30,9 tys. ciągników siodłowych i 30,5 tys. naczep.³

³ Źródło: Departament Statystyki RL, www.stat.gov.lt

Sieć dróg na Litwie



Źródło: www.geoportal.lt

Transport kolejowy. Sieć kolejowa na Litwie nie jest gęsto rozwinięta. Litwa posiada połączenia kolejowe z Rosją, Białorusią, Polską, Łotwą oraz dalszymi krajami przez terytorium tych państw. W końcu 2017 r. łączna długość linii kolejowych wynosiła 1 911 km, z czego 1746 km linii o rozstawie torów 1520 mm (do innych krajów bałtyckich oraz państw WNP) oraz 123 km – o rozstawie torów 1435 mm (do Polski). Około 150 km stanowiły linie zelektryfikowane. Odcinek z Kowna do granicy polsko – litewskiej o rozstawie torów 1435 mm stanowi odcinek trasy kolejowej „Rail Baltica”, która będzie przebiegała od Helsinek, poprzez kraje bałtyckie, do Warszawy.

W 2017 r. łącznie spółka „Koleje Litewskie” (Lietuvos geležinkeliai) prze-transportowała 52,6 mln ton ładunków oraz 4,7 mln pasażerów. W przewozach towarowych niemały udział mają ładunki tranzytowe do portu w Kłajpedzie oraz do Obwodu Kaliningradzkiego – w 2017 r. stanowiły one 11,6 mln ton. „Koleje Litewskie” obsługują następujące intermodalne/kontenerowe składy kolejowe:

- „Viking Train”: z Kłajpedy, poprzez Wilno i Mińsk, do Kijowa i Odessy lub Balti, Bukaresztu i Sambułu;
- „Saulė” (pol. Słońce): Kłajpeda – Mińsk – Smoleńsk – Samara – Astana – Ałmaty – Dostyk lub na trasie Antwerpia – Berlin – Warszawa – Šeštokai – Mińsk – Smoleńsk – Samara – Aktobe – Astana – Dostyk – Urumchi – Chongqing;
- „Baltijos vējas” (pol. Bałtycki Wiatr): Kłajpeda – Mińsk – Samara – Ku-stanaj/Astana;
- „Šeštokai Express”: Warszawa – Šeštokai – Smoleńsk;
- „Merkurijus” (pol. Merkury): Kłajpeda/Kaliningrad – Moskwa;
- „Vilnius Shuttle”: Kłajpeda – Wilno;
- „Nemunas” (pol. Niemen): Wilno/Kowno/Kłajpeda – Mińsk;
- „VIT Ekspres”: Kłajpeda – Wilno;
- „Italy Express”: Kowno – Warszawa – Ludwigshaven – Mediolan.

Źródło: www.litrail.t

Transport lotniczy. Na Litwie działają trzy międzynarodowe porty lotnicze: w Wilnie, Kownie i Połędzie, z których do głównych europejskich miast można dolecieć w ciągu 2 – 3 godzin. W 2017 r. litewskie porty lotnicze obsłużyły 5,2 mln pasażerów. W sezonie letnim 2018 r. Wilno miało w swym rozkładzie połączenia z 51 miastami (4 z nich tylko w okresie letnim) w 29 krajach Europy i Bliskiego Wschodu, Kowno – z 18 miastami (8 z nich tylko w sezonie letnim) w 12 krajach, Połaga – z 7 miastami (2 z nich tylko w sezonie letnim) w 7 krajach. PLL LOT posiadają regularne połączenia ze wszystkimi 3 litewskimi portami lotniczymi.

Poza tym, na Liwie działa również port lotniczy w Szawlach, jednak nie obsługuje regularnych połączeń pasażerskich, a jest wykorzystywany wyłącznie do przewozu ładunków.

Transport morski. Bardzo ważne miejsce w systemie transportowym Litwy zajmuje port morski w Kłajpedzie. Jest to największy węzeł transportowy, łączący różne rodzaje transportu. Jednocześnie jest to największy port w krajach bałtyckich oraz najdalej na północ wysunięty niezamierzający przez cały rok port na wschodnim wybrzeżu Bałtyku. Wolumen przeładowywanych w Kłajpedzie ładunków rośnie z roku na rok i w 2017 r. ponownie odnotowano rekordowy wynik – 43,1 mln ton.

Ważne miejsce zajmuje także zarządzany przez spółkę „Orlen Lietuva” terminal naftowy w Butyndze (lit. Būtingė). Po zamknięciu rurociągu „Przyjaźń” stał się on jedyną drogą zaopatrzenia w surowiec dla rafinerii w Możejkach. W 2017 r. w terminalu przeładowano 9,8 mln ton ropy.



7. Formy prowadzenia działalności gospodarczej

7.1. Rodzaje osób prawnych

Kwestie statusu prawnego, zakładania, zarządzania, likwidacji i reorganizacji osób prawnych uregulowane są w litewskim Kodeksie Cywilnym (ustawa Nr VIII-1864 z dn. 18.07.2000 r. z późn. zm., Žinios 2000 Nr 74-2262). Kodeks Cywilny obejmuje regulacje systemowe stosunków cywilnoprawnych. Tryb powoływania, działalności konkretnych rodzajów spółek regulują także odrębne ustawy dotyczące tych rodzajów spółek.

Osobami prawnymi na Litwie są podmioty posiadające własną nazwę, instytucje lub organizacje, które mogą we własnym imieniu nabywać i posiadać prawa oraz obowiązki, być powodem lub pozwany w sądzie. Osoba prawna powinna być zarejestrowana w Rejestrze Osób Prawnych (<http://www.registrucentras.lt/jar/>). W Rejestrze Osób Prawnych osoby prawne powinny zamieścić wszystkie ustawowo wymagane dane dotyczące siebie i swej działalności. Urzędem zarządzającym Rejestrzem (instytucja ustanowiona ustawowo przez państwo) jest Państwowe Przedsiębiorstwo „Centrum Rejestrów” (VI „Registrų centras“, www.registrucentras.lt).

Obecnie w Republice Litewskiej istnieje możliwość powoływania następujących rodzajów przedsiębiorstw posiadających status osoby prawnej:

- zamknięte spółki akcyjne (uždaroji akcinė bendrovė (UAB)) oraz spółki akcyjne (akcinė bendrovė (AB));
- przedsiębiorstwa państwowe (valstybės įmonė);
- przedsiębiorstwa samorządowe (savivaldybės įmonė);
- spółdzielnie (kooperatinė bendrovė - kooperatyvas);
- spółki rolnicze (žemės ūkio bendrovė);
- spółki jawne (tikroji ūkinė bendrija (TŪB));
- spółki komandytowe (komanditinė ūkio bendrija (KŪB));

- małe spółdzielnie (mažoji bendrija (MB));
- europejskie grupy interesów gospodarczych (Europos ekonominių interesų grupė);
- przedsiębiorstwa indywidualne (individuali įmonė (II)).

Przedsiębiorstwa mają prawo do prowadzenia dowolnej, nie zabronionej ustawowo działalności gospodarczej. Licencjonowaniu podlegają tylko niektóre rodzaje działalności gospodarczej.

7.2. Rejestracja działalności gospodarczej

Zgodnie z raportem Banku Światowego „Doing Business 2017”, Litwa uplasowała się na 16 – tej pozycji wśród 190 analizowanych państw świata pod względem łatwości zakładania biznesu.

Wszelkie podmioty prawne powinny być zarejestrowane w Rejestrze Osób Prawnych. Data zarejestrowania podmiotu w tym Rejestrze jest jednocześnie datą powstania osoby prawnej. Organ rejestrowy, po zarejestrowaniu podmiotu, wydaje Świadectwo Rejestracyjne oraz nadaje osobie prawnej kod przedsiębiorstwa (lit. Įmonės kodas).

Przed złożeniem w Rejestrze wniosku o zarejestrowanie nowego podmiotu, notariusz powinien potwierdzić: prawdziwość wymienionych we wniosku dokumentów, zgodność statutu z wymogami prawnymi oraz fakt, że rejestracja nowego podmiotu prawnego jest możliwa. Wszystkie dokumenty powinny być przetłumaczone na język litewski oraz uwierzytelnione poprzez apostille.

Procedura założenia zamkniętej spółki akcyjnej lub spółki akcyjnej obejmuje następujące działania:

- zawarcie umowy o założeniu spółki lub podpisanie aktu o założeniu spółki, gdy założycielem jest jeden podmiot;
- założenie w banku rachunku bankowego tworzonej spółki;
- wniesienie kapitału zakładowego: minimum 2 500 EUR w przypadku zamkniętej spółki akcyjnej oraz minimum 25 000 EUR w przypadku spółki akcyjnej;
- zwołanie zgromadzenia założycielskiego, podczas którego zostaje zatwierdzone sprawozdanie z założenia spółki, a walne zgromadzenie akcjonariuszy wybiera członków organów spółki;
- opracowanie i podpisanie statutu spółki.

W celu rejestracji spółki w Rejestrze Osób Prawnych należy złożyć: statut (2 egzemplarze), sprawozdanie z założenia spółki (w przypadku spółki akcyjnej) oraz odpowiednie, wymagane przez Rejestr Osób Prawnych formularze, w przypadku gdy jest więcej niż jeden założyciel spółki należy przedłożyć umowę o założeniu spółki. Gdy założycielem spółki jest zagraniczna osoba prawna, należy przedstawić odpis z rejestru, w którym dana zagraniczna osoba prawna jest zarejestrowana bądź inny dokument stwierdzający fakt zarejestrowania osoby prawnej, jeżeli zgodnie z prawem zagranicznego państwa odpis nie jest wystawiany. Za rejestrację spółki pobierana jest opłata w wysokości 57,34 EUR.

Każda spółka akcyjna bądź zamknięta spółka akcyjna, która w ciągu 12 miesięcy sprowadziła z państw UE towary o wartości 14 tys. EUR (z wyjątkiem nowych środków transportu oraz towarów opodatkowanych podatkiem akcyzowym) lub osiągnęła przychody w wysokości 45 tys. EUR, powinna zarejestrować się jako płatnik podatku VAT (lit. PVM).

Rejestrując nową spółkę w Rejestrze Osób Prawnych można jednocześnie zarejestrować się jako płatnik VAT. Inspekcja podatkowa automatycznie otrzyma informację o zarejestrowaniu nowego przedsiębiorcy oraz złożonym wniosku o rejestrację jako płatnika VAT, a podjęta decyzja zostanie przekazana w ciągu trzech dni roboczych poprzez system elektroniczny inspekcji podatkowej.

Spółki akcyjne są odrębnym podmiotem prawnym z ograniczoną odpowiedzialnością. Akcjonariusz może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za zobowiązania spółki tylko w przypadku nieuczciwych swych działań. Rejestracja podmiotu trwa około 1 – 2 tygodni. Walne zgromadzenie akcjonariuszy oraz dyrektor generalny (jednoosobowy organ zarządzający) są organami obowiązkowymi. W przypadku zamkniętej spółki akcyjnej zarząd (min. 3 członków) i (lub) rada nadzorcza (3 – 15 członków) są organami nieobowiązkowymi, natomiast w przypadku spółki akcyjnej zarząd lub rada nadzorcza są organem obowiązkowym. Funkcje przypisane do kompetencji rady nadzorczej mogą być wypełnione przez zarząd, jeżeli połowa z jego członków nie pozostaje związana ze spółką stosunkiem pracy. Natomiast między dyrektorem generalnym i spółką powinna być zawarta umowa o pracę. W przypadku spółki akcyjnej audyt jest wymagany, natomiast w przypadku zamkniętej spółki akcyjnej audyt jest wymagany w przypadku spełnienia dwóch z nastę-

pujących kryteriów: przychody netto ze sprzedaży w ciągu roku finansowego przekroczyć wartość 3,5 mln EUR; wartość aktywów w bilansie przekroczy poziom 1,8 mln EUR; średnia liczba pracowników w ciągu roku finansowego przekroczy 50 osób.

Zagraniczne podmioty mogą prowadzić działalność poprzez filię lub przedstawicielstwo. Procedura założenia takiego podmiotu wygląda następująco:

- podjęcie decyzji o założeniu filii lub przedstawicielstwa przez odpowiedni organ podmiotu;
- opracowanie statutu filii lub przedstawicielstwa;
- wyznaczenie organów zarządczych filii lub przedstawicielstwa.

Przed złożeniem w Rejestrze Osób Prawnych wniosku o zarejestrowaniu filii lub przedstawicielstwa notariusz powinien potwierdzić zgodność informacji zawartych we wniosku, zgodność statutu z wymogami prawnymi oraz fakt, że rejestracja filii lub przedstawicielstwa zagranicznej osoby prawnej jest możliwa.

W celu rejestracji filii lub przedstawicielstwa w Rejestrze Osób Prawnych należy złożyć:

- statut filii lub przedstawicielstwa;
- dokumenty założycielskie zagranicznej osoby prawnej, umowę założycielską oraz statut, jeżeli są to odrębne dokumenty oraz wszelkie zmiany tych dokumentów;
- dokumenty o sprawozdawczości finansowej zagranicznej osoby prawnej z ostatniego roku, a w określonych w ustawie wypadkach – dokumenty sprawozdawczości skonsolidowanej, jeżeli taka sprawozdawczość jest wymagana przez ustawodawstwo państwa zagranicznego, mającego zastosowanie wobec spółki powołującej filię lub przedstawicielstwo;
- odpis świadectwa o rejestracji zagranicznej osoby prawnej bądź odpis z rejestru, w którym przechowywane są dokumenty zagranicznej osoby prawnej;
- wypełnione odpowiednie, wymagane przez Rejestr Osób Prawnych, formularze;
- odpowiednia licencja, jeżeli filia zamierza prowadzić działalność licencjonowaną.

Za rejestrację filii lub przedstawicielstwa zagranicznej osoby prawnej jest pobierana opłata w wysokości 57,92 euro. Proces rejestracji trwa około 1 – 2 tygodni.

Filie zagranicznych osób prawnych mają obowiązek rejestrowania się jako płatnik VAT od początku swej działalności gospodarczej, od uzyskania pierwszego przychodu. W przypadku prowadzenia na Litwie sprzedaży wysyłkowej, zagraniczna osoba prawna ma obowiązek rejestrowania się jako płatnik VAT, jeżeli wartość dostarczanych i sprowadzonych na Litwę towarów w ciągu roku kalendarzowego przekroczy poziom 35 tys. euro. Jeżeli są dostarczane artykuły opodatkowane akcyzą, ta granica nie jest stosowana. Zagraniczne osoby prawne nie powinny rejestrować się jako płatnik VAT, jeżeli dostarczają towary lub usługi, które nie są opodatkowane podatkiem VAT.

Należy też zaznaczyć, że przedstawicielstwa zagranicznych osób prawnych nie mogą prowadzić działalności komercyjnej.

Zagraniczny podmiot prawny może prowadzić działalność na terytorium Litwy także nie posiadając zarejestrowanej spółki bądź filii/przedstawicielstwa – **poprzez stałą siedzibę**. Posiadanie stałej siedziby na terytorium Litwy uznawane jest za formę prowadzenia działalności podmiotu zagranicznego na terytorium Litwy.

Zgodnie z art. 2 pkt 22 Ustawy o podatku od zysku (Pelno mokesčio įstatymas), podmiot zagraniczny uważa się za prowadzący działalność gospodarczą na terenie Litwy poprzez stałą siedzibę, jeżeli:

- a) stale prowadzi działalność, bądź
 - b) prowadzi swą stałą działalność poprzez zależnego przedstawiciela (agenta) lub
 - c) wykorzystuje plac budowy, obiekt budowlany, montowany czy urządzenie, bądź
 - d) w celu badania i wydobywania kopalin użytecznych stale używa konstrukcji i urządzeń, w tym także używa w tym celu statki lub szyby.
- Określenie stałości, kryteria zależności czy niezależności statusu przedstawiciela (agenta) ustala rząd Litwy bądź upoważniona przez niego instytucja. Stała siedziba podmiotu zagranicznego powinna być zarejestrowana w Rejestrze Płatników Podatków według miejsca prowadzenia działalności najpóźniej w dzień rozpoczęcia działalności. Początkiem

działalności stałej siedziby jest dzień zawarcia pierwszej transakcji. Działalność stałej siedziby kończy się z dniem dokonania wszystkich transakcji. Okresowe wstrzymanie działalności stałej siedziby (z powodu sezonowości działalności, zmiany warunków meteorologicznych, braku siły roboczej czy kapitału itd.) nie jest uważane za zakończenie działalności stałej siedziby.

Podmioty zagraniczne, prowadzące działalność na terytorium Litwy również powinny rejestrować się jako płatnicy podatku VAT.

Osoby fizyczne – obywatele państw UE mogą także prowadzić na terytorium Litwy indywidualną działalność gospodarczą.

Zgodnie z art. 2 pkt 7 Ustawy o podatku dochodowym mieszkańców (Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas) działalność indywidualna – to prowadzona przez mieszkańca samodzielna działalność, poprzez którą mieszkaniiec dąży do uzyskania dochodów lub innych korzyści ekonomicznych w dłuższym okresie. Przychody z działalności indywidualnej są opodatkowane w oparciu o specyficzne zasady opodatkowania. Od 1 stycznia 2010 r. sprzedaż bądź dzierżawa nieruchomości nie jest uważana za działalność indywidualną.

Osoba fizyczna może prowadzić działalność indywidualną rejestrując ją zgodnie z ustalonym trybem (dalej – działalność w oparciu o zaświadczenie) albo nabywając świadectwo działalności gospodarczej (tzw. patent), płacąc z góry ustalony podatek od przychodów, uzyskanych z działalności, która jest wymieniona w opracowanym przez rząd wykazie rodzajów działalności, które można prowadzić posiadając ww. świadectwo. Od 2012 r. można dokonać wyboru płacenia z góry ustalonego podatku od przychodów uzyskanych z działalności tylko w tym przypadku, jeżeli osoba prowadząca działalność nie jest płatnikiem podatku VAT.

W przypadku określonych rodzajów działalności gospodarczej, akty prawne mogą wymagać zarejestrowania osoby prawnej. Oznacza to, że określone rodzaje działalności gospodarczej mogą prowadzić tylko osoby prawne. W przypadku niektórych rodzajów działalności gospodarczej, dla prowadzenia których nie jest wymagane zarejestrowanie osoby prawnej, akty prawne mogą wymagać uzyskania odpowiedniej licencji, zezwolenia bądź innego dokumentu, uprawniającego do prowadzenia określonego rodzaju działalności.

W przypadku realizacji działalności w oparciu o zaświadczenie, osoba posiadająca zezwolenie na pobyt stały na Litwie powinna poinformować okręgowy oddział Państwowej Inspekcji Podatkowej, który swym zakresem terytorialnym obejmuje miejsce zamieszkania danej osoby, o prowadzonej działalności najpóźniej w dzień jej rozpoczęcia. W tym celu należy złożyć wniosek FR 0792 – „Wniosek stałego mieszkańca Litwy o wpisanie do rejestru płatników podatków”. Jeżeli dane płatnika ulega zmianie, powinien on w ciągu 5 dni roboczych poinformować o tym okręgowy oddział Państwowej Inspekcji Podatkowej poprzez ponowne złożenie wniosku. Jeżeli stały mieszkaniec zaprzestaje prowadzenia działalności indywidualnej, powinien poinformować okręgowy oddział Państwowej Inspekcji Podatkowej w terminie 5 dni roboczych przed zaprzestaniem działalności poprzez złożenie tego samego wniosku. Po zarejestrowaniu stałego mieszkańca w rejestrze płatników podatków, otrzymuje on zaświadczenie o prowadzeniu indywidualnej działalności FR 0468.

W przypadku osoby nie posiadającej zezwolenia na pobyt stały na Litwie, powinna ona przedstawić okręgowemu oddziałowi Państwowej Inspekcji Podatkowej wniosek REG 807. Po złożeniu wniosku, taka osoba otrzymuje zaświadczenie FR 0469 o zarejestrowaniu stałej siedziby.

Wykaz rodzajów działalności, które mogą być prowadzone poprzez nabycie tzw. patentów jest opracowywany przez rząd Litwy. Dokładny wykaz rodzajów działalności jest zawarty w rozporządzeniu rządu nr 1797 z dnia 19.11.2002 „W sprawie zasad wydawania mieszkańcom świadectw działalności gospodarczej oraz wykazu rodzajów działalności, które można prowadzić posiadając świadectwo działalności gospodarczej”, z późn. zm. Świadectwa działalności gospodarczej mogą być wystawiane na prowadzenie działalności gospodarczej na całym terytorium kraju lub na terytorium określonego samorządu.

Po wprowadzeniu w życie przez Państwową Inspekcję Podatkową zasady jednego okienka, mieszkańcy w celu uzyskania świadectwa działalności gospodarczej (tzw. patentu) mogą zwrócić się do dowolnego terytorialnego oddziału Państwowej Inspekcji Podatkowej, który przy wydawaniu świadectw stosuje ustalone wielkości podatku.

Patenty mogą zostać wystawione również w trybie elektronicznym. Świadczenie działalności gospodarczej dla mieszkańca zostanie wysłane na adres poczty elektronicznej, wskazany w podaniu mieszkańca bądź w elektronicznym systemie deklarowania. Świadczenie działalności gospodarczej może być wystawione tylko dla osoby posiadającej całkowitą zdolność do czynności prawnych. Patent jest wydawany nie później, niż w ciągu 4 dni roboczych od momentu złożenia w terytorialnym oddziale Państwowej Inspekcji Podatkowej wszystkich niezbędnych dokumentów. Przed wydaniem świadectwa należy wpłacić na konto Państwowej Inspekcji Podatkowej opłatę skarbową.

Patenty są wydawane na okres jednego roku, jednak nie dłuższy, niż do końca tego samego roku kalendarzowego. Patenty dotyczące handlu są wydawane na dowolny żądany okres roku kalendarzowego, który jest liczony w dniach. Najkrótszym okresem jest jeden dzień. Patenty na działalność usługową i produkcyjną są wydawane na dowolny okres roku liczony w dniach, jednak nie dłużej, niż do końca roku kalendarzowego oraz nie krótszy, niż 5 dni kalendarzowych (niekoniecznie musi to być 5 kolejnych dni kalendarzowych). Oznacza to, że mieszkaniec może prowadzić działalność przez 5 dowolnych dni kalendarzowych w ciągu roku. Na życzenie mieszkańca, patent wydany na okres krótszy, niż rok kalendarzowy, po uiszczeniu dodatkowego podatku dochodowego, może zostać przedłużony. W patencie mogą być wpisane następujące osoby: małżonek, ojciec, matka, dziecko od 14 lat, osoba pod opieką, opiekun, jednak przychody z działalności, na którą wydano patent, powinna deklarować osoba, która patent otrzymała. Wpisane do patentu osoby mogą uczestniczyć w działalności wykonywanej przez mieszkańca, na którą został wystawiony patent. Stała wielkość podatku od przychodów, płatna z góry podczas nabycia patentu, jest ustalana oddzielnie dla każdego rodzaju działalności. Stawki podatku są zatwierdzane przez poszczególne samorządy, dlatego ich wielkość w poszczególnych samorządach może być różna, jednak nie może być niższa, niż ustalona w następujący sposób: poprzez zastosowanie obowiązującej w dniu 1 stycznia roku, na który został wydany patent, stawki podatku dochodowego dla 12-krotności minimalnego wynagrodzenia miesięcznego, obowiązującego w roku poprzedzającym rok, na który został wydany patent. W określonych ustawowo przypadkach rady samorządów mają prawo ustalić mniejszą wielkość ceny patentu. Wielkość podatku, którą mieszkaniec

powinien zapłacić okręgowej Państwowej Inspekcji Podatkowej jest ustalana proporcjonalnie do ilości dni, na które jest wystawiany patent. Podatek powinien zostać zapłacony przed wydaniem patentu. Osoby, prowadzące indywidualną działalność w oparciu o patent, wpłacają do Funduszu Ubezpieczeń Socjalnych składkę na ubezpieczenia społeczne. Jeżeli patent jest ważny przez miesiąc, od pierwszego do ostatniego dnia, wysokość składki wynosi 101,20 EUR miesięcznie (25,3 % miesięcznego wynagrodzenia minimalnego). Jeżeli patent jest ważny przez okres krótszy lub dłuższy niż miesiąc, składka naliczana jest proporcjonalnie do okresu, na jaki został wystawiony patent. Jeżeli patent jest wystawiony na okres do 3 miesięcy, mieszkaniec powinien z góry wpłacić składki za cały okres obowiązywania patentu. Jeżeli patent jest wydany na termin dłuższy niż 3 miesiące, składki należy płacić raz w ciągu kwartału, jednak nie później niż przed 15 dniem pierwszego miesiąca następnego kwartału. Mieszkańcy, posiadający patenty na określone rodzaje działalności, powinni płacić co miesiąc składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne. Wysokość składki wynosi 9% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego, które obowiązywało w tym miesiącu, za który jest płacona składka. Miesięczna składka powinna być wpłacona do ostatniego dnia miesiąca. Jeżeli wartość otrzymanych bądź należnych przychodów ze sprzedaży towarów oraz/lub świadczenia usług w ciągu roku (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) przekracza wartość 45 tys. EUR, mieszkaniec prowadzący działalność indywidualną ma obowiązek zarejestrowania się jako płatnik VAT. Osoba fizyczna, prowadząca działalność indywidualną, która w ciągu poprzedniego roku kalendarzowego sprowadziła z innych państw członkowskich UE towary (z wyjątkiem nowych środków transportu i/lub towarów opodatkowanych akcyzą) o wartości przekraczającej 14 tys. EUR, bądź zamierza sprowadzić towary o takiej wartości w roku bieżącym, również powinna zarejestrować się jako płatnik podatku VAT (nawet, jeżeli wartość przychodów z działalności indywidualnej nie przekroczyła 45 tys. EUR).

7.3. Rejestracja elektroniczna

Centrum Rejestrów udostępnia możliwość elektronicznej rejestracji podmiotów prawnych. Poprzez elektroniczny system obsługi klientów można zarejestrować zamkniętą spółkę akcyjną, przedsiębiorstwo indywidualne, zrzeszenie, instytucję pożytku publicznego. Rejestracja elek-

troniczna zamkniętej spółki akcyjnej jest możliwa, jeżeli są spełnione następujące warunki:

1. Założyciel posiada kwalifikowany podpis elektroniczny. Obecnie można wykorzystywać:

- kwalifikowany certyfikat, wydany przez Centrum Certyfikatów Centrum Rejestrów;
- kwalifikowane certyfikaty, wydane przez operatorów telefonii komórkowej – Bité, Telia, Tele 2 i Teledema;
- dowód osobisty, wydany przez Centrum Dokumentów Tożsamości przy MSW, który zawiera certyfikaty kwalifikowanego podpisu elektronicznego oraz rozpoznawania osoby w przestrzeni elektronicznej.

2. Dokumenty założycielskie zostały sporządzone w oparciu o dokumenty wzorcowe.

3. W nazwie powoływanej zamkniętej spółki akcyjnej nie zamierza się wykorzystywać krótkiej nazwy kraju „Litwa” (lit. „Lietuva”).

4. Jeżeli lokal nie jest własnością założyciela, powinna być zgoda właściciela lokalu podpisana podpisem elektronicznym.

5. Akcje są opłacane wkładami pieniężnymi.

6. Nazwa spółki jest tymczasowo wciągnięta do Rejestru Osób Prawnych.

Przy elektronicznej rejestracji spółki konto bankowe oraz wpłacenie kapitału zakładowego można dokonać tylko w trybie elektronicznym w bankach: Luminor, Citadele, Swedbank, SEB, Šiaulių bankas lub Medicinos bankas. Przy rejestracji elektronicznej, należy przedłożyć bankowi elektroniczny wniosek, przy wykorzystaniu kwalifikowanego podpisu elektronicznego podpisać umowę o otwarciu konta bankowego, a gdy bank poinformuje Centrum Rejestrów o otwarciu konta i wpłaceniu kapitału zakładowego kontynuować procedurę rejestracji.



8. Sądownictwo gospodarcze

Na Litwie funkcjonują następujące instytucje arbitrażu:

- Wileński Sąd Arbitrażu Komercyjnego (lit. Vilniaus komercinio arbitražo teismas), www.arbitrazas.lt
- Litewski Sąd Arbitrażowy (lit. Lietuvos arbitražo teismas), www.arbitrazoteismas.lt
- Wileński Międzynarodowy i Krajowy Arbitraż Komercyjny (lit. Vilniaus tarptautinis ir nacionalinis komercinis arbitražas), www.vilniausarbitrazas.lt



9. Prawo pracy

Z dniem 1 lipca 2017 r. na Litwie wszedł w życie nowy, bardziej elastyczny Kodeks Pracy. Podstawowymi celami liberalizacji prawa pracy było wprowadzenie bardziej elastycznych stosunków pracy, redukcja obciążeń administracyjnych dla pracodawców, zwiększenie konkurencyjności Litwy, co ma zachęcić inwestorów zagranicznych do zainwestowania na Litwie. Jednocześnie nowelizacja prawa pracy miała lepiej dostosować je do zachodzących na rynku pracy zmian i realiów współczesnej gospodarki. Nowa redakcja Kodeksu Pracy wprowadziła m. in. nowe rodzaje umów o pracę, stworzyła więcej możliwości wyboru pomiędzy najbardziej atrakcyjnymi reżimami czasu pracy (elastyczne godziny pracy, indywidualne godziny pracy), ułatwiła również rozwiązywanie umów oraz zredukowała związane z tym koszty pracodawcy.

Rodzaje umów o pracę

Na Litwie umowy o pracę najczęściej są zawierane na czas nieokreślony. Jednak nowy Kodeks Pracy przewiduje więcej rodzajów umów o pracę, w zależności od specyfiki i potrzeb przedsiębiorstwa:

- umowa terminowa na okres do 2 lat w celu wykonywania tej samej funkcji. W przypadku wyznaczenia różnych funkcji, ten sam pracodawca może zawierać kolejno kilka umów terminowych, jednak ich łączny okres trwania nie może przekroczyć 5 lat;
- umowa tymczasowa (na okres do 3 lat lub czas nieokreślony) zawierana z pracownikiem tymczasowym, który jest zatrudniony przez agencję zatrudnienia tymczasowego. Pracownik tymczasowy zobowiązuje się wykonać pracę na rzecz podmiotu wskazanego przez agencję zatrudnienia tymczasowego, a agencja zobowiązuje się zapłacić mu za to wynagrodzenie;
- umowa pracy opartej na projekcie – umowa terminowa, na podstawie której pracownik zobowiązuje się wykonać pracę w celu osiągnięcia konkretnego wyniku projektu. Umowa jest zawierana na okres do 2 lat z za-

trudnianym nowym pracownikiem lub do 5 lat w przypadku zamiany obowiązującej już innego typu umowy o pracę z pracownikiem;

- umowa pozwalająca na dzielenie się miejscem pracy, gdy dwóch pracowników dzieli się jednym miejscem pracy, jednak żaden z nich nie może przekraczać maksymalnej normy czasu pracy;
- umowa o pracę dla kilku pracodawców, zawierana między jednym pracownikiem oraz dwoma lub więcej pracodawcami w celu wykonania tej samej funkcji (np. jeden prawnik lub księgowy zostaje zatrudniony we wszystkich spółkach należących do grupy firm). W umowie takiej należy wskazać głównego pracodawcę, który będzie odpowiedzialny za ustalenie harmonogramu pracy pracownika oraz odprowadzanie składek na ubezpieczenie społeczne.
- umowa sezonowa jest zawierana, gdy praca ma charakter sezonowy z powodu warunków naturalnych i klimatycznych, może być zawierana na okres do 8 miesięcy.

Każda umowa o pracę powinna zawierać obowiązkowe elementy: wskazane miejsce pracy pracownika, wykonywane przez niego funkcje oraz wynagrodzenie. W zależności od potrzeb pracodawcy, może on z pracownikiem dodatkowo zawierać porozumienia o niekonkurowaniu lub ochronie informacji poufnych na warunkach określonych w Kodeksie Pracy. Umowa o pracę jest zawierana w 2 egzemplarzach, jej zmiany są dokonywane również na piśmie.

Czas pracy

Średni czas pracy pracownika wraz z nadgodzinami nie powinien przekraczać 48 godzin tygodniowo lub w przypadku pracy na kilku stanowiskach – 60 godzin tygodniowo albo 12 godzin dziennie. Standardem jest pięciodniowy tydzień pracy, który może być wydłużony do 6 dni. W ciągu kolejnych 7 dni nadgodziny nie mogą przekroczyć łącznie 8 godzin (12 godzin, jeżeli pracownik wyrazi na to pisemną zgodę). Maksymalna ilość nadgodzin w ciągu roku – 180 godzin, chyba że w umowach zbiorowych przewidziano większą ilość nadgodzin.

Urlop

Minimalny okres rocznego urlopu wynosi 20 dni roboczych (24 dni robocze w przypadku sześciodniowego tygodnia pracy). Dni świąteczne nie

są wliczane w okres urlopu. Okres należnego rocznego urlopu może być dzielony na części, przy czym jedna z części nie może być krótsza niż 10 kolejnych dni roboczych (12 dni roboczych w przypadku sześciodniowego tygodnia pracy). Jeżeli pracownik nie może wykorzystać całego urlopu w tym samym roku, niewykorzystane dni przechodzą na rok następny. W przypadku wygaśnięcia umowy o pracę, rekompensata pieniężna jest wypłacana tylko za urlop niewykorzystany przez 3 ostatnie lata.

Dni ustawowo wolne od pracy:

- 1 stycznia – Nowy Rok;
- 16 lutego – Dzień Odzyskania Niepodległości;
- 11 marca – Dzień Odtworzenia Niepodległości;
- Niedziela i poniedziałek Wielkanocne;
- 1 maja – Międzynarodowy Dzień Pracy;
- Pierwsza niedziela maja – Dzień Matki;
- Pierwsza niedziela czerwca – Dzień Ojca;
- 24 czerwca – Święto Nocy Świętojańskiej;
- 6 lipca – Dzień Państwa Litewskiego (Dzień Koronacji Mendoga);
- 15 sierpnia – Zielna (Święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny);
- 1 listopada – Dzień Wszystkich Świętych;
- 24 grudnia – Wigilia;
- 25 i 26 grudnia – Boże Narodzenie.

W dni świąteczne pracuje się tylko za wyrażeniem zgody pracownika, z wyjątkiem przypadków sumarycznego systemu rozliczania czasu pracy lub przypadków przewidzianych w umowie zbiorowej.

Ponieważ Litwa jest członkiem UE, obywatele krajów UE i członkowie ich rodzin mogą przebywać na Litwie oraz podejmować pracę bez ograniczeń. Obywatele państw trzecich w celu podjęcia pracy powinni uzyskać wizę oraz pozwolenie na pracę (z wyłączeniem pewnych wyjątków przewidzianych w ustawach).

Rozwiązanie umowy o pracę

Umowa o pracę może zostać rozwiązana w dowolnym momencie za porozumieniem obu stron. Poza tym nowy Kodeks Pracy wprowadził krótsze terminy wypowiedzenia umowy, a także zmniejszył wysokość

placonych przez pracodawcę odpraw. Jednocześnie została utworzona nowa instytucja – Fundusz Długoterminowych Odpraw – która wypłaca dodatkowe świadczenia dla pracowników o długoletnim nieprzerwanym (ponad 5 lat) stażu pracy u tego samego pracodawcy. W przypadku takich pracowników przy wypowiedzeniu umowy pracodawca wypłaca odprawę w wysokości 2 średnich miesięcznych odpraw, a po upływie 3 miesięcy od zwolnienia, jeżeli pracownik ponownie nie zatrudni się u tego samego pracodawcy, może ubiegać się o dodatkowe świadczenie z Funduszu Długoterminowych Odpraw. Poza tym wprowadzono nową możliwość wypowiedzenia umowy – z woli pracodawcy – gdy pracodawca może wypowiedzieć umowę o pracę bez podawania konkretnych przyczyn, uprzedzając o tym pracownika najpóźniej przed 3 dniami roboczymi, jednak w takiej sytuacji pracodawca powinien wypłacić pracownikowi odprawę w wysokości 6 średnich miesięcznych wynagrodzeń.

Podstawy rozwiązania umowy o pracę	Okres wypowiedzenia	Wysokość odprawy (średnie miesięczne wynagrodzenie pracownika)
Wzajemne porozumienie stron	Odpowiedź na propozycję należy przedstawić w ciągu 5 dni roboczych	Zależy od porozumienia stron. Nieobowiązkowe
Z inicjatywy jednej ze stron:		
a) z inicjatywy pracownika bez ważnych przyczyn	20 dni	0
b) z inicjatywy pracownika z powodu ważnej przyczyny (przestój, niewypłacone wynagrodzenie, choroba, niepełnosprawność, opieka nad chorym, przejście na emeryturę)	5 dni roboczych	1 (jeżeli pracownik był zatrudniony przez 1 rok lub dłużej) lub 0,5 (jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż przez 1 rok)
c) z inicjatywy pracodawcy bez winy pracownika (ważne przyczyny: wykonywana funkcja staje się zbędną, niezadowolające wyniki pracy, odmowa pracy przy zmianie warunków, odmowa pracy w przypadku przekazania części lub całości biznesu, likwidacja pracodawcy)	1 miesiąc (jeżeli pracownik był zatrudniony przez 1 rok lub dłużej) lub 2 tygodnie (jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż przez 1 rok). Dodatkowy warunek: jeżeli pracownik wychowuje dziecko w wieku do 14 lat lub jeżeli zostaje mu mniej niż 5 lat do przejścia na emeryturę. Dodatkowy warunek: jeżeli jest niepełnosprawny lub pozostaje mniej niż 2 lata do przejścia na emeryturę.	2 (jeżeli pracownik był zatrudniony przez 1 rok lub dłużej) lub 0,5 (jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż przez 1 rok). W przypadku długoletniego nieprzerwanego stażu pracy u tego samego pracodawcy (ponad 5 lat) pracownik uzyskuje prawo do dodatkowej odprawy z Funduszu Długoterminowych Odpraw.

Podstawy rozwiązania umowy o pracę	Okres wypowiedzenia	Wysokość odprawy (średnie miesięczne wynagrodzenie pracownika)
d) z inicjatywy pracodawcy z powodu winy pracownika	0	0
Wola pracodawcy	3 dni robocze	6
Brak woli dowolnej ze stron umowy	0	W przypadku przyczyn zdrowotnych, zastępstwa pracownika lub sprzeczności umowy o pracę z prawem: 1 (jeżeli pracownik był zatrudniony przez 1 rok lub dłużej) lub 0,5 (jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż przez 1 rok).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie litewskiego Kodeksu Pracy



10. System podatkowy

Podstawową instytucją odpowiedzialną za administrowanie podatkami jest Państwowa Inspekcja Podatkowa (lit. *Valstybinė mokesčių inspekcija*). Praktycznie wszystkie deklaracje podatkowe są składane elektronicznie. Inspekcja podatkowa także zaczęła wdrażanie inteligentnego systemu administrowania podatkami i.MAS. Przedsiębiorstwa mają obowiązek wprowadzania danych listów przewozowych do modułu i.VAZ w transporcie wewnętrznym przed wyruszeniem ładunku w trasę. Także podmioty zarejestrowane jako płatnicy VAT powinni wprowadzać co miesiąc dane faktur do modułu i.SAF. Sukcesywnie będą uruchamiane kolejne moduły tego systemu. Głównym celem systemu jest ograniczenie szarej strefy oraz luk podatkowych.

Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Podstawowa stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 15%. Stawka ulgowa 5% jest stosowana wobec małych przedsiębiorstw, jeżeli średnia liczba zatrudnionych nie przekracza 10 osób oraz przychody w okresie rozliczeniowym nie przekraczają 300.000 EUR. Stawka w wysokości 5% jest również stosowana wobec dochodów podmiotów gospodarczych prowadzących działalność rolniczą, jeżeli ich przychody z działalności rolniczej (włączając przychody spółdzielni ze sprzedaży nabytej od swoich członków produkcji rolniczej) w okresie rozliczeniowym stanowią ponad 50% przychodów.

Zgodnie z art. 5 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, dochód podmiotów gospodarczych jest opodatkowany stawką 0%, jeżeli:

- w ciągu okresu podatkowego liczba zatrudnionych, należących do grup celowych wymienionych w art. 4 Ustawy o spółkach socjalnych (m. in. osoby niepełnosprawne, długookresowi bezrobotni, osoby, którym do przejścia na emeryturę zostało nie więcej niż 5 lat, ojciec lub matka samotnie wychowujący dziecko w wieku do 8 lat lub wychowujący dziecko

niepełnosprawne w wieku do 18 lat i in.) stanowi nie mniej niż 40% średniej rocznej liczby zatrudnionych, oraz

- w ciągu okresu podatkowego podmiot nie prowadził działalności, wpisanej na listę niewspieranych rodzajów działalności spółek socjalnych, zatwierdzaną przez rząd RL lub przychody z takiej działalności otrzymane w okresie podatkowym nie przekraczają poziomu 20 % ogólnej wartości przychodów, oraz
- w ostatnim dniu okresu podatkowego spółka posiadała status spółki socjalnej.
- od 2018 r. w przypadku nowych małych podmiotów w pierwszym roku ich działalności.

Podstawą do naliczenia podatku CIT w przypadku litewskich przedsiębiorstw są wszystkie dochody uzyskane na terytorium Litwy oraz uzyskane poprzez stałe siedziby poza granicami Litwy. Do podstawy opodatkowania nie są wliczane dochody uzyskane poprzez stałe siedziby w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub w krajach, z którymi Litwa ma podpisane umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, jeżeli dochody te zostały opodatkowane w tych krajach.

W przypadku zagranicznych podmiotów gospodarczych baza podatkowa obejmuje przychody uzyskane na Litwie poprzez stałą siedzibę. Zyski podmiotów zagranicznych, których źródło jest na Litwie, ale zostały uzyskane nie przez stałą siedzibę na Litwie, są opodatkowane w sposób następujący:

- honoraria, rekompensaty za naruszenia praw autorskich i pokrewnych są opodatkowane stawką 10%;
- dochody z tytułu sprzedaży, dzierżawy bądź przekazania na własność w inny sposób nieruchomości na terytorium Litwy, dochody z tytułu wykonywanej na Litwie działalności artystycznej i sportowej, tantiemy dla członków rad nadzorczych, dochody z tytułu dywidendy – są opodatkowane stawką 15%;
- odsetki zagranicznych podmiotów gospodarczych, które zostały zarejestrowane bądź w inny sposób zorganizowane w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz państwach, z którymi zostały podpisane umowy o uniknięciu podwójnego opodatkowania, nie podlegają opodatkowaniu;
- dochody z tytułu odsetek, uzyskane przez podmiot, który nie został zarejestrowany bądź zorganizowany w inny sposób w kraju Europejskiego

Obszaru Gospodarczego bądź w państwie, z którym jest zawarta i stosowana umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, z wyjątkiem odsetek za państwowe papiery wartościowe, są opodatkowane stawką 10%.

Ulgi podatkowe oraz inne wyjątki zwolnienia z opodatkowania:

- Spółka działająca w specjalnej strefie ekonomicznej, w której poziom inwestycji kapitałowych osiągnął co najmniej 1 mln EUR (lub 100 tys. EUR, w zależności od rodzaju działalności), przez 10 okresów podatkowych od okresu, w którym został osiągnięty ww. poziom inwestycji, nie płaci podatku dochodowego, natomiast w ciągu 6 kolejnych okresów podatkowych wobec spółki jest stosowana stawka podatkowa zmniejszona o 50%. Ulga może być stosowana tylko w tym przypadku, jeżeli przynajmniej 75% przychodów spółki w okresie podatkowym pochodzi z prowadzonej w strefie działalności gospodarczej. W celu zastosowania ulgi spółka powinna posiadać wniosek audytora potwierdzający osiągnięcie wymaganego poziomu inwestycji kapitałowych. Jeżeli przed upływem terminu stosowania ulgi poziom inwestycji spada poniżej 1 mln EUR, stosowanie ulgi zostanie wstrzymane od okresu, w którym spadła wartość inwestycji. Stosowanie ulgi może zostać wznowione, gdy poziom inwestycji ponownie osiągnie wartość 1 mln EUR. Powyższa ulga nie może być stosowana wobec instytucji kredytowych oraz spółek ubezpieczeniowych.
- Osoby prawne (z wyjątkiem przedsiębiorstw, które zostały wymienione w art. 5 ust. 5), których przychody ze sprzedaży własnej produkcji stanowią ponad 50% ogólnej wartości dochodów i które zatrudniają osoby o ograniczonej zdolności do pracy, mogą w trybie ustalonym ustawowo zmniejszyć naliczony podatek od zysku w zależności od udziału liczby osób o ograniczonej zdolności do pracy w ogólnej liczbie pracowników. Naliczona kwota podatku od zysku może być odpowiednio zmniejszona o 25%, 50%, 75% lub 100%.
- Podmioty, realizujące projekty inwestycyjne oraz inwestujące w modernizację technologii mogą zmniejszyć dochód do opodatkowania do 100% kwalifikowanych kosztów, poniesionych w okresie 2009–2023, przeznaczonych na realizację projektów.
- Dochód uzyskany ze sprzedaży dóbr wytworzonych przez podmiot w ramach prowadzonej przez niego działalności badawczo – rozwojowej, jest opodatkowana podatkiem w wysokości 5%.

Podatek od wartości dodanej (VAT)

Podstawowa stawka podatku VAT wynosi **21 %**.

Ulgowa stawka **9 %** ma zastosowanie wobec następujących towarów i usług:

- energia ciepła, przeznaczona do ogrzewania lokali;
- książki oraz nieperiodyczne wydawnictwa informacyjne (w tym podręczniki, zeszyty ćwiczeniowe, encyklopedie, słowniki, broszury informacyjne, albumy ze zdjęciami i reprodukcjami, książki dla dzieci z obrazkami, bloki do rysowania, mapy, ale z wyjątkiem kalendarzy, notesów i innych materiałów o podobnym charakterze);
- prasa i wydawnictwa periodyczne, z wyjątkiem wydawnictw o charakterze erotycznym i (lub) przemocy bądź wydawnictw nie przestrzegających etyki zawodowej, także z wyjątkiem wydawnictw, w których płatna reklama stanowi ponad 4/5 powierzchni wydawnictwa;
- usługi przewozu pasażerów i ich bagażu na ustalonych regularnych połączeniach (połączenia ustala Ministerstwo Łączności, upoważniona przez nie instytucja lub samorządy terytorialne);
- usługi zakwaterowania do 31.12.2022 r.

Ulgowa stawka **5 %** jest stosowana wobec następujących towarów i usług:

- leki i środki pomocy medycznej, nabycie których jest częściowo lub w całości refundowane zgodnie z trybem ustalonym w Ustawie o ubezpieczeniu zdrowotnym;
- środki pomocy technicznej dla osób niepełnosprawnych oraz ich naprawa.

Stawka **0%** jest stosowana m. in. w przypadku dostarczania/świadczenia następujących towarów/usług:

- dostawy towarów, gdy są wywożone z UE;
- usługi finansowe i ubezpieczeniowe, związane z eksportem towarów;
- dostawy towarów do innych krajów członkowskich UE.

Zgodnie z art. 20 – 33 Ustawy o podatku VAT, opodatkowaniu podatkiem VAT nie podlegają:

- towary i usługi związane z opieką zdrowotną;
- usługi socjalne i związane z nimi towary;
- usługi oświaty i szkolenia;

- usługi kulturalne i sportowe;
- działalność osób prawnych typu non profit;
- usługi pocztowe;
- usługi masowego przekazu świadczone przez radio i telewizję;
- usługi ubezpieczeniowe;
- usługi finansowe;
- znaki specjalne;
- gry hazardowe i loterie;
- dzierżawa, sprzedaż bądź inne przekazanie nieruchomości z natury przedmiotów;
- w art. 34 – 40 Ustawy o podatku VAT określono przypadki, gdy importowane towary nie są opodatkowane importowym podatkiem VAT.

Litewskie osoby prawne i fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą, mają obowiązek rejestrowania się jako płatnik podatku VAT, jeżeli:

- przychody z działalności gospodarczej, osiągnięte w ciągu ostatnich 12 miesięcy, przekroczyły poziom 45 tys. EUR,
- w ciągu roku kalendarzowego nabyły w państwach członkowskich UE towary na kwotę ponad 14 tys. EUR.

Jeżeli przychody z działalności gospodarczej w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie przekroczyły poziomu 45 tys. EUR, litewskie osoby prawne lub fizyczne mogą dobrowolnie zarejestrować się jako płatnik VAT.

Zagraniczne podmioty gospodarcze mają obowiązek rejestrowania się jako płatnik podatku VAT wraz z rozpoczęciem działalności gospodarczej na Litwie, poza przewidzianymi ustawowo wyjątkami.

Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

Rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy. Podatnikami są osoby stale zamieszkujące na terytorium Litwy (rezydenci) oraz nierezydenci, zobowiązani do zapłaty podatku od dochodów uzyskanych na Litwie. Z punktu widzenia przepisów podatkowych, rezydentem w danym roku kalendarzowym jest osoba (niezależnie od posiadanego obywatelstwa), która:

- na stałe mieszka na Litwie, lub
- w danym roku kalendarzowym posiadała więcej interesów osobistych, socjalnych i ekonomicznych na Litwie niż poza granicami Litwy, lub

- w ciągu roku kalendarzowego spędziła na Litwie więcej niż 183 dni kalendarzowe (w sposób ciągły lub z przerwami), lub
- w ciągu dwóch ostatnich lat spędziła na Litwie więcej niż 280 dni (w sposób ciągły lub z przerwami) oraz w ciągu jednego z tych dwóch lat na Litwie osoba spędziła minimum 90 dni (wówczas osoba jest uważana za stałego mieszkańca Litwy w ciągu tych dwóch lat).

Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym są wszystkie dochody stałego mieszkańca Litwy, których źródło jest położone na Litwie oraz poza Litwą, a także dochody osoby niebędącej stałym mieszkańcem Litwy, których źródło jest na Litwie.

W 2018 r. podstawowa stawka podatku od dochodów osób fizycznych wynosi 15%. Stawkę stosuje się do dochodów miesięcznych, pomniejszonych o kwotę wolną od podatku, której wysokość zależy od wysokości wynagrodzenia brutto. Maksymalna wielkość kwoty wolnej od podatku wynosi 380 EUR miesięcznie w przypadku wynagrodzenia minimalnego (400 EUR brutto), a w miarę zwiększania się wynagrodzenia ulega zmniejszeniu. Wysokość miesięcznej kwoty wolnej od opodatkowania (NPD) obliczana jest według następującego wzoru:

$$\text{NPD} = 380 - 0,5 \times (\text{miesięczne wynagrodzenie brutto} - 400).$$

Podatek dochodowy w wysokości 5% jest stosowany wobec dochodów z indywidualnej działalności gospodarczej, jeżeli roczna wartość podlegających opodatkowaniu dochodów nie przekracza 20 tys. EUR. W przypadku przekroczenia tej kwoty stawka podatku będzie stopniowo rosta, aż osiągnie 15% (gdy roczna kwota podlegających opodatkowaniu przychodów przekroczy kwotę 35 tys. EUR). Zgodnie z ustawą, od dochodów podlegających opodatkowaniu można odliczyć składki na ubezpieczenia na życie lub do funduszy emerytalnych (do 2 000 EUR rocznie) oraz wydatki na studia, jeżeli po ich zakończeniu zdobywa się pierwsze wyższe wykształcenie. Kwota odliczana od podatku nie może być wyższa niż 25% kwoty dochodów podlegających opodatkowaniu. Każdy podatnik może przeznaczyć do 2% swego zapłaconego podatku na cele dobroczynne ze wskazaniem adresata. Adresatem wsparcia mogą być podmioty określone w Ustawie o dobroczynności i wsparciu (mogą to być np. fundusze dobroczynne, instytucje budżetowe, organizacje społeczne, instytucje pożytku publicznego, wspólnoty lub inne podmioty, celem

działania których nie jest dążenie do osiągnięcia zysku, a wypracowany zysk nie może być przekazany założycielom, udziałowcom lub członkom tych podmiotów). Podatnik może także przeznaczyć do 1% swego zapłaconego podatku dochodowego na wsparcie dowolnej zarejestrowanej w Rejestrze Osób Prawnych partii politycznej.

W lipcu 2018 r. Sejm uchwalił reformę systemu podatkowego, która od 2019 r. wprowadza znaczne zmiany. Zostanie zwiększona podstawowa stawka podatku PIT do 20% dla dochodów, które nie przekroczą wartości 120 średnich wynagrodzeń rocznie (około 8.800 EUR miesięcznie), w 2020 r. ta granica zostanie obniżona do 84 średnich wynagrodzeń rocznie (6.200 EUR miesięcznie), w 2021 r. – do 60 średnich wynagrodzeń rocznie (4.400 EUR miesięcznie). Wobec dochodów przekraczających ten poziom będzie stosowana stawka w wysokości 27%. Maksymalna wysokość kwoty wolnej od podatku w 2019 r. wyniesie 300 EUR, w 2020 r. – 400 EUR, a w 2021 r. – 500 EUR. W przyszłym roku zastosowanie kwoty wolnej od podatku zostanie rozszerzone do równowartości 2 średnich wynagrodzeń (1760 EUR). Obecnie granica zastosowania tej kwoty wynosi około 1,3 średniego wynagrodzenia. Ponieważ reforma podatkowa przewiduje konsolidację składek na ubezpieczenia społeczne płaconych przez pracownika i pracodawcę (pracownik przejmie płaconą przez pracodawcę składkę w wysokości 28,9%), wynagrodzenia brutto zwiększą się o 28,9%.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – podatek jest naliczany od wartości nieruchomości. Wysokość stawki może wynosić 0,3 – 3% w zależności od poszczególnego samorządu terytorialnego;
- podatek gruntowy – podatek jest naliczany od wartości gruntów. Wysokość stawki może wynosić 0,01 – 4% w zależności od poszczególnego samorządu terytorialnego;
- podatek akcyzowy – podatkiem tym obciążone są następujące towary: wyroby alkoholowe, wyroby tytoniowe, produkty energetyczne, w tym paliwa, energia elektryczna.



11. Ubezpieczenie społeczne

Instytucją administrującą ubezpieczenia społeczne jest Państwowy Fundusz Ubezpieczeń Społecznych SODRA przy Ministerstwie Opieki Społecznej i Pracy (Valstybinė Socialinio Draudimo Fondo Valdyba prie Socialinės Apsaugos ir Darbo Ministerijos) – www.sodra.lt.

Całkowita stawka wpłat na fundusz ubezpieczeń społecznych wynosi 39,98% od funduszu płac. Pracodawca wpłaca składkę w wysokości 30,98% od wynagrodzenia brutto, a pracownik – 9%, z tego 6% stanowi składka na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne.

Osoby prowadzące działalność indywidualną opłacają składkę na ubezpieczenia społeczne w wysokości 28,9% oraz składkę na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 9%. Składki te są naliczane od połowy przychodów polegających opodatkowaniu.

Wysokość miesięcznej składki płaconej przez osoby prowadzące działalność indywidualną w oparciu o posiadane świadectwa działalności gospodarczej jest obliczana proporcjonalnie do okresu ważności świadectwa. Dodatkowo takie osoby płacą miesięczną składkę na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego, obowiązującego w ostatnim dniu miesiąca, za który jest wpłacana składka.

Osoby oszczędzające w funduszach emerytalnych II filaru mają możliwość dodatkowego gromadzenia emerytury poprzez przekazanie do funduszu emerytalnego dodatkowej składki w wysokości 2% od miesięcznego wynagrodzenia brutto. W takim przypadku państwo dla takiej osoby dodatkowo wpłaca składkę motywacyjną w wysokości 2% od średniego krajowego miesięcznego wynagrodzenia brutto.

W związku z uchwaleniem reformy podatkowej, od 2019 r. zajądą znaczne zmiany także w zakresie ubezpieczeń społecznych. Przede wszystkim

zostanie połączona składka płacona przez pracownika i pracodawcę. Pracownik przejmie znaczną część (28,9%) składki płaconej przez pracodawcę, dlatego wszystkie wynagrodzenia brutto zwiększą się o 28,9%. Od 2019 r. wysokość składki płaconej przez pracownika wyniesie 19,5% od wynagrodzenia brutto. Pracodawca będzie odprowadzał składkę w wysokości 1,47%. Poza tym została uchwalona maksymalna wysokość, od której są płacone składki na ubezpieczenia społeczne. W 2019 r. wyniesie ona równowartość 120 średnich wynagrodzeń rocznie (około 8.800 EUR miesięcznie), w 2020 r. ta wielkość zostanie zmniejszona do 84 średnich wynagrodzeń rocznie (6.200 EUR miesięcznie), a w 2021 r. – do 60 średnich wynagrodzeń rocznie (4.400 EUR miesięcznie). Powyżej tej granicy pozostanie tylko obowiązek wpłacenia składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 6,98%. Dotychczas maksymalnych wielkości, od których są odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne, nie było.



12. Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym

Wśród najważniejszych organizacji międzynarodowych o charakterze ekonomicznym, do których należy Litwa, można wymienić następujące:

- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju – od 30.01.1992 r.;
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy – od 29.04.1992 r.;
- Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju (grupa Banku Światowego) – od 06.07.1992 r.;
- Międzynarodowe Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (grupa Banku Światowego) – od 05.08.1992 r.;
- Międzynarodowa Korporacja Finansowa (grupa Banku Światowego) – od 15.01.1993 r.;
- Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji – od 08.06.1993 r.;
- Światowa Organizacja Handlu – od 31.05.2001 r.;
- Unia Europejska – od 01.05.2004 r.;
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju (grupa Banku Światowego) – od 23.09.2001 r.;
- Strefa euro – od 01.01.2015 r.
- Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju – od 05.07.2018 r.

Największe znaczenie dla rozwoju kraju miało wstąpienie do NATO (29.03.2004 r.) oraz do Unii Europejskiej, a następnie do strefy Schengen oraz strefy euro (01.01.2015).



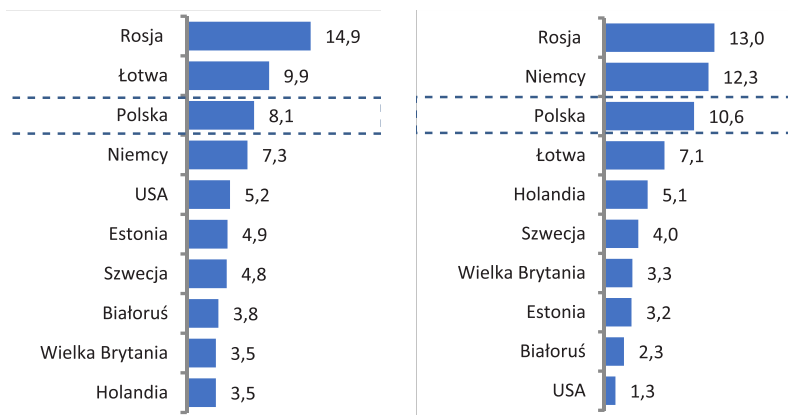
13. Dwustronna współpraca gospodarcza Litwy i Polski

W 2017 roku Litwa znajdowała się na 19 miejscu pod względem wartości eksportu z udziałem na poziomie 1,43%. Pod względem importu Litwa uplasowała się na 25 pozycji z udziałem na poziomie 0,79%.

Litwa jest największym partnerem handlowym Polski wśród krajów bałtyckich. W 2017 roku obroty obu krajów wyniosły 4,5 mld EUR i były ponad dwa i pół razy większe od wymiany Polski z Łotwą (1,7 mld EUR) i ponad 3 razy większe od obrotów z Estonią (1,4 mld EUR).

Polska jest dla Litwy trzecim największym partnerem handlowym zarówno pod względem eksportu (8,1% udział), jak i importu (10,6% udział).

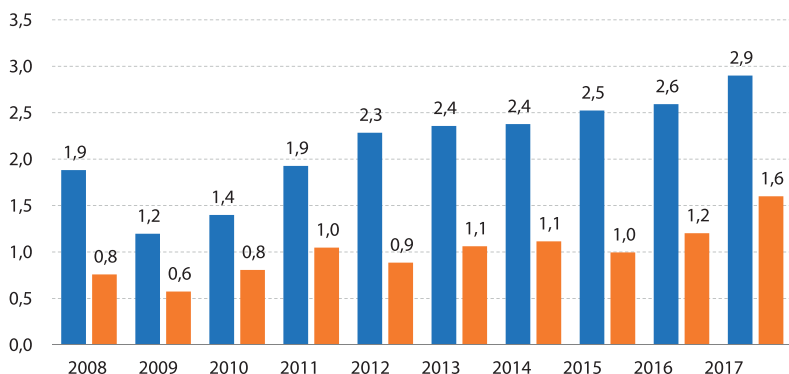
Główni partnerzy handlowi Litwy w 2017 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Litewskiego Urzędu Statystycznego

W latach 2008-2017 eksport z Polski na Litwę wzrósł o 54,0% notując roczne tempo wzrostu na poziomie 4,9%. Natomiast import z Litwy wzrósł w tym okresie o 110,9% (roczne tempo wzrostu na poziomie 8,6%)

Obroty handlowe Polski i Litwy w latach 2008 – 2017, mld EUR



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ubiegłym roku eksport z Polski na Litwę wzrósł o 11,5%, a import z Litwy - o 31,1%. Na uwagę zasługuje znacznie wyższa dynamika polskiego importu z Litwy niż polskiego eksportu na Litwę. Duży wpływ na taką sytuację miał znaczący wzrost importu produktów mineralnych, głównie paliw i olejów mineralnych. Było to wynikiem wprowadzonego w sierpniu 2016 roku tzw. pakietu paliwowego (nowelizacji ustaw o VAT i akcyzie, prawa energetycznego oraz ustawy o zapasach paliw), który przyczynił się do ograniczenia wyłudzeń w handlu paliwami.

W eksporcie z Polski dominują wyroby przemysłu elektromaszynowego, chemicznego oraz artykuły rolno-spożywcze. Udział tych trzech grup produktów stanowił łącznie prawie 66% eksportu ogółem.

Wyroby przemysłu elektromaszynowego obejmują przede wszystkim:

- maszyny i urządzenia elektryczne,
- maszyny i urządzenia mechaniczne,
- pojazdy nieszybowe oraz ich części i akcesoria.

Wśród produktów przemysłu chemicznego największy udział stanowią:

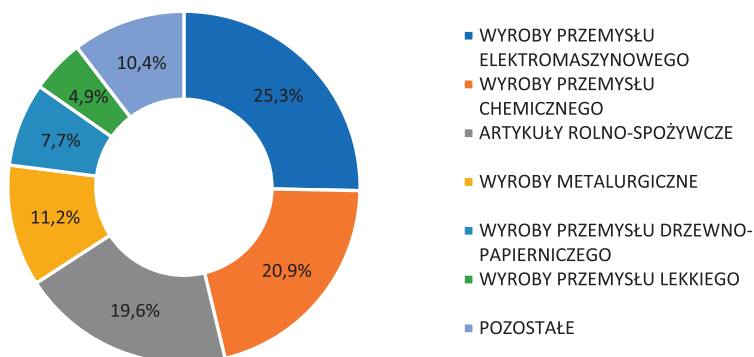
- produkty farmaceutyczne,

- kosmetyki
- tworzywa sztuczne

Wśród artykułów rolno-spożywczych dominują:

- gotowe artykuły spożywcze,
- produkty pochodzenia zwierzęcego (mięso, produkty mleczarskie) oraz
- produkty pochodzenia roślinnego (warzywa, owoce, kawa i herbata)

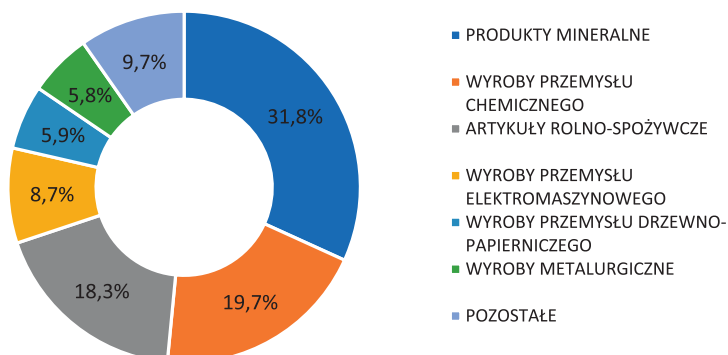
Struktura eksportu Polski na Litwę w 2017 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Polska kupuje z Litwy głównie produkty mineralne (paliwa mineralne, oleje mineralne), wyroby przemysłu chemicznego (tworzywa sztuczne, nawozy) oraz artykuły rolno-spożywcze (produkty mleczne, produkty pochodzenia zwierzęcego).

Struktura importu Polski z Litwy w 2017 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS



14. Eksport / import – uwarunkowania

Od momentu wstąpienia do Unii Europejskiej, Litwa stała się członkiem jednolitego rynku unijnego, na którym obowiązuje swoboda przepływu towarów i usług. Stąd nie ma żadnych barier w dostępie do rynków krajów członkowskich UE. Stąd też dominująca rola krajów UE wśród partnerów handlowych. Tradycyjnie, litewskie przedsiębiorstwa posiadają dobre kontakty z partnerami z państw WNP. Jednak po wprowadzeniu rosyjskiego embarga na import produktów z krajów UE, wielu litewskich przedsiębiorców (szczególnie z branży spożywczej) musiało dokonać przekierowania swego eksportu na rynki zachodnie. W przypadku eksportu do państw WNP dominuje reeksport. Dla przykładu, w przypadku eksportu do Rosji, litewska produkcja stanowi zaledwie około 8% ogólnej wartości eksportu, a reszta – to reeksport.



15. Zachęty / bariery przy wejściu na dany rynek

W celu zwiększenia napływu na Litwę inwestycji zagranicznych stosowane są różnego rodzaju zachęty inwestycyjne. Do najważniejszych z nich należą: specjalne strefy ekonomiczne, parki przemysłowe, parki naukowo – techniczne. Inwestowaniu na Litwie sprzyja też możliwość wykorzystania wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych UE oraz funduszy narodowych.

Specjalne Strefy Ekonomiczne

Obecnie na Litwie jest 6 SSE: w Kłajpedzie, Kownie, Szawlach, Kiejdanach, Poniewieżu i Mariampolu.

Inwestorzy, których poziom inwestycji przekroczył wartość 1 mln EUR lub 100 tys. EUR (w zależności od rodzaju działalności), mają prawo do następujących ulg podatkowych:

- całkowite zwolnienie z podatku CIT w ciągu pierwszych 10 lat oraz obniżenie podatku CIT o 50 % w ciągu kolejnych 6 lat;
- zwolnienie z opodatkowania dywidendy wypłacanej inwestorom zagranicznym;
- zwolnienie z podatku od nieruchomości.

Na terenach SSE niedozwolone jest prowadzenie następujących rodzajów działalności gospodarczej:

- działalność związana z zapewnieniem bezpieczeństwa i obrony państwa, także produkcja, przechowywanie czy sprzedaż broni, amunicji i materiałów wybuchowych;
- produkcja, przetwórstwo, przechowywanie i utylizacja materiałów niebezpiecznych i promieniotwórczych;
- produkcja wódki, likierów i innych napojów spirytusowych;
- produkcja papierów wartościowych, znaków pieniężnych i monet, znaczków pocztowych;

- zakładanie i prowadzenie salonów gier hazardowych (kasyn);
- organizowanie loterii;
- przygotowanie i transmitowanie programów radiowych i telewizyjnych, z wyjątkiem technicznej obsługi drukarni, radia i telewizji.

Kłajpedzka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Najstarsza SSE na Litwie, która rozpoczęła działalność w 2002 r. Jej powierzchnia zajmuje 412 ha. Inwestor może wydzierżawić grunt na 99 lat. W strefie działa 29 inwestorów, którzy stworzyli ponad 5.400 nowych miejsc pracy. Strefa przyciągnęła ponad 600 mln EUR inwestycji. Ustawa przewiduje, że Kłajpedzka SSE będzie działała do 2045 r.

Dane spółki zarządzającej Kłajpedzką SSE:

UAB „Klaipėdos laisvosios ekonominės zonos valdymo bendrovė”

Pramonės g. 8, LT – 94102 Klaipėda

Tel.: (+370 46) 312 163

E-mail: info@fez.lt

www.fez.lt

Kowieńska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Strefa zajmuje obszar 534 ha, została powołana do 2045 r. Zaletą strefy jest jej bliskość do międzynarodowego portu lotniczego w Kownie. W Kowieńskiej SSE działalność gospodarczą prowadzi 24 inwestorów, którzy zainwestowali 634 mln EUR.

Dane spółki zarządzającej Kowieńską SSE:

Kauno laisvosios ekonominės zonos valdymo UAB

Inovacijų g. 3, LT – 54469 Biruliškės, Kauno raj.

Tel.: (+370 37) 399 299

Faks: (+370 37) 399 199

E-mail: marketing@ftz.lt

www.ftz.lt

SSE w Poniewieżu, Kiejdanach, Szawlach i Mariampolu zostały utworzone w 2012 r. w wyniku przekształcenia parków przemysłowych. Strefy te zostały powołane na okres 49 lat.

Dane kontaktowe spółek zarządzających tymi strefami:

Specjalna Strefa Ekonomiczna w Poniewieżu UAB „Panevėžio laisvoji ekonominė zona” Verkių g. 29, LT-09108 Vilnius Tel.: + 370 5 274 14 87, kom. + 370 652 31 466 Faks.: + 370 523 00 174 e-mail: info@pfez.lt www.pfez.lt	Specjalna Strefa Ekonomiczna w Kiedanach UAB „Kėdainių laisvoji ekonominė zona“ A. Gostauto 40A, LT-03163 Vilnius tel. +370 655 08 374 e-mail: info@kedfez.com; giedrius.valuckas@kedfez.com https://www.investmentpartner.lt/lt/kedainiai-free-economic-zone/
Specjalna Strefa Ekonomiczna w Szawłach UAB „Šiaulių laisvoji ekonominė zona“ A. Gostauto 40A, LT-03163 Vilnius tel. +370 650 49 136 e-mail: arturas@eika.lt https://www.investmentpartner.lt/lt/siauliai-free-economic-zone/	Specjalna Strefa Ekonomiczna w Mariampolu Baltic laisvoji ekonominė zona J. Basanavičiaus a. 8, LT-68308 Marijampolė Tel.: +370 656 74 711 e-mail: info@balticfez.com www.balticfez.lt

Parki przemysłowe

W celu zwiększenia podaży terenów uzbrojonych w infrastrukturę techniczną, na Litwie uruchomiono parki przemysłowe. Uruchomione w mniejszych miejscowościach parki przemysłowe szybko się rozwijają, gdyż mogą zaoferować względnie tańszą siłę roboczą w połączeniu z korzystnymi cenami dzierżawy nieruchomości. Obecnie funkcjonuje 5 parków przemysłowych: w Olicie (Alytus, łączna powierzchnia 63 ha), Pagėgiai (30 ha), Radviliszkach (Radviliškis, 15,5 ha), Szawłach (53 ha) oraz miejscowości Ramygala (12,4 ha).

Poza państwowymi parkami przemysłowymi na Litwie funkcjonują prywatne terytoria, określane przez właścicieli mianem parków przemysłowych. Nie posiadają one jednak takiego statusu. Są to tzw. prywatne parki przemysłowe. Najczęściej nie korzystają one z wsparcia unijnego, zarabiają na dzierżawie nieruchomości. Przykładem takiego prywatnego parku przemysłowego jest park przemysłowy w Taurogach (Tauragė).

Zintegrowane centra naukowo – badawczo – biznesowe

W celu wspierania współpracy między placówkami naukowo – badawczymi oraz przedsiębiorstwami, a także wspierania tworzenia perspektywicznych technologii na Litwie utworzono zintegrowane centra naukowo – badawczo - biznesowe. Każde centrum specjalizuje się w innym obszarze badań naukowych.

Obecnie na terytorium Wilna, Kowna i Kłajpedy działa 5 takich zintegrowanych centrów:

- Centrum rozwoju sektora morskiego w Kłajpedzie;
- Nemunas (Niemen) w Kownie – badania i rozwój w zakresie rolnictwa, leśnictwa i sektora żywnościowego;
- Santara w Wilnie – kierunki badań: biotechnologie, innowacyjne technologie medyczne, medycyna molekularna i biofarmacja;
- Santaka w Kownie – prowadzi badania interdyscyplinarne, członkami centrum są m.in. Kowieński Uniwersytet Technologiczny, Litewski Uniwersytet Medyczny, Litewski Instytut Energetyki, Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie oraz koncerny przemysłowe;
- Saulėtekis w Wilnie – działa tu m.in. inkubator biotechnologii, centrum badań laserowych, połączone centrum nauk o życiu, Narodowe centrum nauk fizycznych i technologicznych, Centrum inżynierii cywilnej.

Obsługa inwestorów

Obsługą inwestorów na Litwie zajmuje się instytucja użyteczności publicznej „Inwestuj na Litwie” (lit. „Investuok Lietuvoje”, ang. „Invest in Lithuania”).

Strategiczne cele instytucji to: wspieranie oraz napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na Litwę, kształtowanie wizerunku Litwy jako kraju przyjaznego i atrakcyjnego dla inwestycji zagranicznych, dążenie do doskonalenia środowiska inwestycyjnego.



16. Zamówienia publiczne

Instytucją koordynującą procedury zamówień publicznych jest Urząd Zamówień Publicznych (lit. Viešųjų pirkimų tarnyba, www.vpt.lrv.lt). Instytucja ta jest odpowiedzialna za wdrożenie przyjętej polityki zamówień publicznych, nadzór nad wykonywaniem wytycznych Ustawy RL o zamówieniach publicznych oraz aktów wykonawczych do Ustawy. Urząd Zamówień Publicznych udziela pomocy metodycznej oraz merytorycznej podmiotom ogłaszającym przetargi, analizuje państwowy system zamówień publicznych oraz sporządza raporty, analizy oraz oceny, współpracuje z instytucjami zagranicznymi oraz organizacjami międzynarodowymi, administruje Centralnym portalem zamówień publicznych (<https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt>).

Wszystkie zamówienia litewskich podmiotów publicznych są zamieszczane w Centralnym portalu zamówień publicznych, niestety portal jest dostępny tylko w jęz. litewskim, a w jęz. angielskim jest dostępny bardzo wąski zakres informacji. Podstawowe informacje o przetargach na Litwie w innych językach, w tym w jęz. polskim, są zamieszczane w wersji elektronicznej Załącznika do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej (www.ted.europa.eu). Serwis umożliwia weryfikację zamówień publicznych wg kryterium możliwości biznesowych, branży, miejsca dostawy lub według instytucji zamawiającej.



17. Kultura biznesowa

W opinii obcokrajowców, Litwini są gościnni i przyjaźni wobec obcokrajowców oraz bardzo doceniają przyjaźń. Uścisk dłoni towarzyszy każdemu powitaniu i pożegnaniu. Spotkania są planowane z wyprzedzeniem i potwierdzane pocztą elektroniczną lub telefonicznie. Harmonogram spotkania biznesowego również jest ustalany z odpowiednim wyprzedzeniem. Litewscy przedsiębiorcy są punktualni i tego samego oczekują od partnerów. Na Litwie ważna jest hierarchia, dlatego należy okazać szczególny szacunek dla osobom zajmującym wysokie stanowiska. Dla przykładu, bardzo rzadko w spotkaniach uczestniczą razem kierownicy wyższego szczebla i szeregowi pracownicy. Podobnego podejścia oczekuje się również od partnerów handlowych. Może być tak, że pracownicy zajmujący niższe rangą stanowisko chcąc uczestniczyć w negocjacjach będą musieli otrzymać upoważnienie swego przełożonego. W biznesie Litwinów cechuje powściągliwość oraz brak okazywania emocji. Bardzo cenią przestrzeń osobistą i raczej unikają komunikacji niewerbalnej. Dlatego nie wypada stać lub przemawiać zbyt blisko rozmówcy. Także nie zaleca się dotykania rozmówcy. Takie powściągliwe zachowanie jest zalecane również partnerom. Bardzo ważny jest kontakt wzrokowy. Jako jedno z najgorzej ocenianych zachowań traktuje się wchodzenie w słowo rozmówcy. Uprzejmość i dobre maniere są szczególnie doceniane i pielęgnowane. Przedsiębiorcy młodszego pokolenia unikają biurokracji, która jest rozpowszechniona wśród starszych przedstawicieli biznesu. Jeżeli chodzi o język komunikacji, przedsiębiorcy młodszego pokolenia najczęściej do negocjacji wybierają jęz. angielski, chociaż niektórzy wciąż pierwszeństwo udzielają jęz. rosyjskiemu. Uczestnicy spotkania wizytówkami wymieniają się przed jego rozpoczęciem. Wśród Litwinów zwykłe jest zwracanie się po imieniu, jednak zawsze lepiej jest zaczekać, aż otrzyma się taką zachętę.

Litwini negocjują twardo – nie spieszą z ustępstwami i niezbyt lubią je robić. Pytają o szczegóły, gdyż bardzo cenią ostrożność, do spotkań przy-

gotowują się starannie. Podczas roboczych spotkań normalne jest rozmawianie o pracy i narodowym sporcie na Litwie – koszykówce, jednak dyskusje na tematy polityczne mogą wywołać wiele emocji i doprowadzić do sporów. Dyskusje o życiu osobistym lub na tematy rodzinne bardziej pasują do sytuacji nieformalnych. Pierwszeństwo jest udzielane spotkaniom sam na sam. Zaleca się, aby wszystkie kroki transakcji, szczególnie te dotyczące porozumień finansowych, utrwalić na piśmie. Ustnie zawarte porozumienia i podjęte decyzje przesłane na piśmie pocztą elektroniczną lub zwykłym listem będą świadczyły o powadze zamierzeń. Na zakończenie spotkań przedsiębiorcy często wymieniają się drobnymi upominkami. Zaleca się wręczanie niedrogich i drobnych upominków z logo firmy, często są to artykuły biurowe. Dużo uwagi poświęca się więziom osobistym, wiele kwestii rozwiązuje się poprzez zaangażowanie rodziny lub znajomych. Litewski rynek jest mały, dlatego w świecie biznesu ludzie często dobrze się znają. Z tego powodu bardzo ważne jest posiadanie mieszkającego na Litwie przedstawiciela, który cieszy się tu zaufaniem i poważaniem.



18. Przydatne kontakty

Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) w Wilnie

Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

E-mail: jerzy.karasiuk@paih.gov.pl

Polskie placówki dyplomatyczne na Litwie

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie Smėlio g. 20A, LT – 10323 Vilnius Tel.: (+370 5) 219 47 00 e-mail: vilnius.embassy@msz.gov.pl www.wilno.msz.gov.pl	Wydział Konsularny Ambasady Rzeczy- pospolitej Polskiej w Wilnie Smėlio g. 22A, LT – 10323 Vilnius Tel.: (+370 5) 219 47 31 e-mail: wilno.amb.wk@msz.gov.pl
---	---

Ministerstwa

Ministerstwo Energetyki (Energetikos ministerija) Gedimino pr. 38, LT – 01104 Vilnius Tel.: (+370) 706 64 991 E-mail: info@enmin.lt www.enmin.lrv.lt	Ministerstwo Finansów (Finansų ministerija) Lukiškių g. 2, LT – 01512 Vilnius Tel.: (+370 5) 239 00 00 E-mail: finmin@finmin.lt www.finmin.lrv.lt
Ministerstwo Gospodarki (Ūkio ministerija) Gedimino pr. 38, LT – 01104 Vilnius Tel.: (+370) 706 64 845, 706 64 868 E-mail: kanc@ukmin.lt www.ukmin.lrv.lt	Ministerstwo Kultury (Kultūros ministerija) J. Basanavičiaus g. 5, LT – 01118 Vilnius Tel.: (+370 5) 219 34 00 E-mail: dmm@lrkm.lt www.lrkm.lrv.lt
Ministerstwo Łączności (Susisiekimo ministerija) Gedimino pr. 17, LT – 01505 Vilnius Tel.: (+370 5) 261 23 63 E-mail: sumin@sumin.lt www.sumin.lrv.lt	Ministerstwo Obrony Kraju (Krašto apsaugos ministerija) Totorių g. 25, LT – 01121 Vilnius Tel.: (+370) 706 70 750 E-mail: kam@kam.lt www.kam.lt
Ministerstwo Ochrony Zdrowia (Sveikatos apsaugos ministerija) Vilniaus g. 33, LT – 01506 Vilnius Tel.: (+370 5) 268 51 10 E-mail: ministerija@sam.lt www.sam.lrv.lt	Ministerstwo Opieki Społecznej i Pracy (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) A. Vivulskio g. 11, LT – 03610 Vilnius Tel.: (+370 5) 266 42 01 E-mail: post@socmin.lt www.socmin.lt

Ministerstwo Oświaty i Nauki (Švietimo ir mokslo ministerija) A. Volano g. 2, LT – 01516 Vilnius Tel.: (+370 5) 219 11 90 E-mail: smmin@smm.lt www.smm.lt	Ministerstwo Rolnictwa (Žemės ūkio ministerija) Gedimino pr. 19, LT – 01103 Vilnius Tel.: (+370 5) 239 11 11 E-mail: zum@zum.lt www.zum.lrv.lt
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Vidaus reikalų ministerija) Šventaragio g. 2, LT – 01510 Vilnius Tel.: (+370 5) 271 71 30 e-mail: bendrasisd@vrm.lt www.vrm.lrv.lt	Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Užsienio reikalų ministerija) J. Tumo – Vaižganto g. 2, LT – 01511 Vilnius Tel.: (+370 5) 236 24 44 E-mail: urm@urm.lt www.urm.lt
Ministerstwo Sprawiedliwości (Teisingumo ministerija) Gedimino pr. 30, LT – 01104 Vilnius Tel.: (+370 5) 266 29 81 E-mail: rastine@tm.lt www.tm.lt	Ministerstwo Środowiska (Aplinkos ministerija) A. Jakšto g. 4, LT – 01105 Vilnius Tel.: (+370 5) 266 36 61 E-mail: info@am.lt www.am.lt

Ważne urzędy

Państwowe Przedsiębiorstwo „Centrum Rejestrów” (VĮ „Registru centras“) V. Kudirkos g. 18, LT – 03105 Vilnius Tel.: (+370 5) 268 82 62 E-mail: info@registrucentras.lt www.registrucentras.lt	Departament Statystyki przy Rządzie RL (Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės) Gedimino pr. 29, LT – 01500 Vilnius Tel.: (+370 5) 236 48 00 E-mail: statistika@stat.gov.lt www.stat.gov.lt
Zarząd Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Socjalnych SoDra przy Ministerstwie Opieki Społecznej i Pracy (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba SoDra prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) Konstitucijos pr. 12, LT – 09308 Vilnius Tel.: (+370 5) 272 48 64 E-mail: info@sodra.lt, www.sodra.lt	Państwowa Inspekcja Podatkowa przy Ministerstwie Finansów (Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos) Vasario 16 – osios g. 14, LT – 01514 Vilnius Tel.: (+370 5) 262 82 00 E-mail: vmi@vmi.lt www.vmi.lt
Bank Litwy (Lietuvos bankas) Gedimino pr. 6, LT – 01103 Vilnius Totorių g. 4, LT – 01121 Vilnius (dla korespondencji) Tel.: (+370 5) 268 00 29 E-mail: info@lb.lt www.lb.lt	Litewska Giełda Pracy przy Ministerstwie Opieki Społecznej i Pracy (Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) Geležinio Vilko g. 3A, LT – 03131 Vilnius Tel.: (+370 5) 250 08 83 E-mail: info@ldb.lt, www.ldb.lt
Instytucja „Inwestuj na Litwie” (VšĮ „Investuok Lietuvoje“) Upės g. 23, 3 piętro, LT – 08128 Vilnius Tel.: (+370 5) 262 74 38 E-mail: info@investlithuania.com www.investlithuania.com	Departament Celný przy Ministerstwie Finansów (Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos) A. Jakšto g. 1, LT – 01105 Vilnius Tel.: (+370 5) 266 61 11 E-mail: muitine@lmuitine.lt; info@lmuitine.lt, www.cust.lt

Instytucja „Litewska Agencja Wsparcia Przedsiębiorczości” (VšĮ „Lietuvos verslo paramos agentūra”) Savanorių pr. 28, LT – 03116 Vilnius Tel.: (+370 5) 268 74 01 E-mail: info@lvpa.lt, www.lvpa.lt	Państwowa Inspekcja Pracy (Valstybinė darbo inspekcija) Algirdo g. 19, LT – 03607 Vilnius Tel.: (+370 5) 265 01 93 E-mail: info@vdi.lt www.vdi.lt
Państwowa Służba Żywności i Weterynarii (Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba) Siesikų g. 19, LT – 07170 Vilnius Tel.: (+370 5) 240 43 61 E-mail: info@vmvt.lt www.vmt.lt	Centrum Certyfikacji Produkcji Budowlanej (Statybos produkcijos sertifikavimo centras) Linkmenų g. 28, LT – 08217 Vilnius Tel.: (+370 5) 272 80 77, 272 80 78 E-mail: centras@spsc.lt www.spsc.lt
Urząd Zamówień Publicznych (Viešųjų pirkimų tarnyba) Kareivių g. 1, LT – 08221 Vilnius Tel.: (+370 5) 219 70 01 E-mail: info@vpt.lt www.vpt.lt	Litewskie Centrum SOLVIT (Lietuvos SOLVIT centras) Tel.: (+370) 706 64 797, 706 64 803 E-mail: solvit@ukmin.lt http://ukmin.lrv.lt/solvit

Najważniejsze zrzeszenia i izby regionalne

Litewska Konfederacja przemysłowców (Lietuvos pramoninkų konfederacija) A. Vienuolio g. 8, LT – 01104 Vilnius Tel.: (+370 5) 243 10 67 E-mail: sekretoriatas@lpk.lt www.lpk.lt	Litewska Konfederacja Biznesu (Lietuvos verslo konfederacija) Gedimino pr. 2 – 28, LT – 01103 Vilnius Tel.: (+370 5) 212 11 11 e-mail: info@lvk.lt www.lvk.lt
Forum Inwestorów (Investor's Forum) Totorių g. 5 – 21, LT – 01121 Vilnius Tel.: (+370 5) 275 52 58 E-mail: info@investorsforum.lt www.investorsforum.lt	Litewska Konfederacja Pracodawców (Lietuvos darbdavių konfederacija) Algirdo g. 31, LT – 03219 Vilnius Tel./faks: (+370 5) 249 64 48 E-mail: info@darbdaviai.org www.darbdaviai.org
Wileńska Izba Handlu, Przemysłu i Rzemiosła (Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai) T. Kosciuškos g. 30, LT – 01100 Vilnius Tel.: (+370 5) 213 55 50 e-mail: vilnius@cci.lt www.cci.lt	Kowieńska Izba Handlu, Przemysłu i Rzemiosła (Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai) Vytauto pr. 29, LT – 44352 Kaunas Tel.: (+370 37) 22 92 12 e-mail: chamber@chamber.lt www.chamber.lt
Kłajpedzka Izba Handlu, Przemysłu i Rzemiosła (Klaipėdos prekybos, pramonės ir amatų rūmai) Danės g. 17, LT – 92117 Klaipėda Tel.: (+370 46) 39 08 61 e-mail: klaipeda@kcci.lt www.kcci.lt	Szawelska Izba Handlu, Przemysłu i Rzemiosła (Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmai) Vilniaus g. 88, LT – 76285 Šiauliai Tel.: (+370 41) 52 32 24 e-mail: siauliai@chambers.lt www.rumai.lt
Poniewieżska Izba Handlu, Przemysłu i Rzemiosła (Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai) Respublikos g. 34, LT – 35173 Panevėžys Tel.: (+370 45) 46 36 87 e-mail: panevezys@chambers.lt www.paneveziorumai.lt	

